

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

 Л.Р. Гнатюк

«20» 12 2021р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

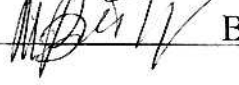
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

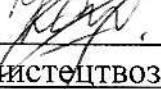
ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЮ «МАГІСТР»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 02 «Культура і мистецтво»

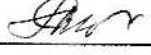
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 022 «ДИЗАЙН»

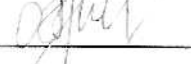
Тема: **«Концептуально-стильова специфіка оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису»**

Виконавець: студентка групи ДЗ-201М Віннік Марина Олександрівна

Керівник: Рожак-Литвиненко Ксенія Богданівна, кандидат мистецтвознавства, доцент

Консультанти з окремих розділів:

Охорона навколишнього середовища: Саєнко Т.В. к.т.н., професор

Охорона праці та безпека життєдіяльності: Федина В.П. к.т.н., доцент

Нормоконтроль: Омеляненко М.В., д.т.н., професор

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет архітектури, будівництва та дизайну

Кафедра дизайну інтер'єру

Галузь знань: 022 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Л.Р. Гнатюк

« 4 » 10 2021

р.

ЗАВДАННЯ

на виконання дипломного проекту

Віннік Марина Олександрівна

1. Тема дипломного проекту **«Концептуально-стильова специфіка оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису»** затверджена наказом ректора від «24» 09 2021 р. №2000/ст.
2. Термін виконання проекту: з 04.10.2021р. по 23.12.2021р.
3. Вихідні дані до проекту:
 1. технічне завдання, плани приміщень, фасади, розрізи
4. Зміст пояснювальної записки:
титульний аркуш, завдання на виконання дипломного проекту, реферат, зміст, вступ, чотири розділи основної частини, висновки, список використаних джерел, додатки.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: поповерхові плани, плани з меблями, візуалізація інтер'єрів, фрагменти, деталі, робочі креслення окремих об'єктів.

6. Календарний план-графік

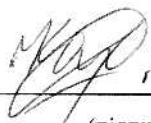
№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Збір матеріалів по темі дипломної роботи	01.10.2021 – 08.10.2021	
2.	З'ясувати передумови виникнення та розвитку дизайну інтер'єрів	08.10.2021 – 15.10.2021	
3.	Дослідити та проаналізувати вітчизняний та закордонний досвід формування дизайну інтер'єрів	16.10.2021 – 20.10.2021	
4.	Визначити функціонально-просторові основи організації інтер'єрів	20.10.2021 – 29.10.2021	
5.	Сформулювати основні прийоми та засоби формування дизайну інтер'єру	29.10.2021 – 05.11.2021	
6.	Розробка та опрацювання планів, візуалізацій інтер'єрів	05.11.2021 – 16.11.2021	
7.	Виконати макети розроблених об'єктів.	16.11.2021 – 16.12.2021	
8.	Скомпонувати папку дипломного проекту та підготувати роздатковий матеріал.	17.12.2021- 19.12.2021	
9.	Підготувати доповідь захисту та презентацію у PowerPoint	19.12.2021 – 20.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

Назва розділу	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона навколишнього середовища	Професор кафедри екології, д. п. н., к. т. н. Саєнко Тетяна Василівна		
Охорона праці та життєдіяльності	К. т. н., доцент кафедри цивільної та промислової безпеки Федина Василь Петрович		
Нормоконтроль	Д.т.н., професор Омеляненко Максим Вікторович		

8. Дата видачі завдання: « 04 » жовтня 2021 р.

Керівник дипломного проекту

 _____ Рожак-Литвиненко К.Б.
 (підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання

 _____ Віннік М.О.
 (підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломного проекту «Концептуально-стильова специфіка оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису»: 84 сторінок, 33 ілюстрацій, 44 використаних джерел, 2 додатка.

Ключові слова: ДИЗАЙН, ІНТЕР'ЄРУ, КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОСТІР, ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС, ПЛАНУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ, АВТОРСЬКА РОБОТА.

Об'єктом дослідження дипломної роботи являється оздоблення інтер'єрів громадських приміщень.

Предмет дослідження — оздоблення громадських інтер'єрів засобами декоративного живопису.

Мета дипломної роботи — визначення концептуально-стильової специфіки оздоблення ужиткових, засобами декоративного живопису.

Методи дослідження базуються на комплексному підході з використанням аналізу та синтезу зібраних наукових даних; застосовуються також методи порівняння фактів, отриманих в результаті опрацювання наукової літератури та візуальних джерел. У ході роботи також був здійснений аналіз теоретичних досліджень та узагальнення практичного досвіду оздоблення громадських інтер'єрів засобами декоративного живопису.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в роботі виявлено особливості формування оздоблення ужиткових інтер'єрів, засобами декоративного живопису, планувальна організація, вимоги до дизайну інтер'єрів.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ I. АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНОГО ЖИВОПИСУ	10
1.1. Аналіз теоретичних досліджень, присвячених використанню декоративного живопису в ужиткових інтер'єрах	11
1.2. Узагальнення світового досвіду використання живопису в архітектурних об'єктах. Еволюція мистецьких стилів	12
1.3. Технологічні особливості живописного оздоблення інтер'єрів	18
Висновки до 1-го розділу	31
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЖИВОПИСНИХ ЗАСОБІВ В ІНТЕР'ЄРАХ СПОРУД РІЗНОГО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	32
2.1. Роль декоративного живопису в оформленні житлових приміщень	32
2.2. Декоративний живопис в готельних та офісних інтер'єрах.....	35
2.3. Застосування живописного оздоблення в навчальних приміщеннях	38
Висновки до 2-го розділу	40
РОЗДІЛ III. КОНЦЕПТУАЛЬНО-СТИЛЬОВІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ЖИВОПИСУ В ІНТЕР'ЄРАХ ХХ – ХХІ СТОЛІТЬ...	41
3.1. Естетика поп-арту в інтер'єрному живописі	41
3.2. Абстрактний живопис та його роль у живописному оздобленні сучасних інтер'єрів	42
3.3. Сюжетно-тематичні композиції як декоративний акцент ужиткових приміщень.....	44
3.4. Психологія сприйняття кольорів та форм як важливий виражальний фактор використання живопису в інтер'єрі.....	45
Висновки до 3-го розділу	47
РОЗДІЛ IV. ОЗДОБЛЕННЯ УЖИТКОВОГО ІНТЕР'ЄРУ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНОГО ЖИВОПИСУ	49

4.1. Технічне завдання на проектування	51
4.2. Концепція розробки дизайнерського проекту	53
4.3. Матеріали та технології	54
4.4. Аналіз умов праці. Небезпечні та шкідливі чинники	59
Висновки до 4-го розділу	60
РОЗДІЛ V. ЕКОНОМІЧНА ЧАСТИНА	62
РОЗДІЛ VI. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА	66
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70

ВСТУП

Актуальність теми. Вибір даної теми дослідження обумовлений актуальністю декоративного живопису для оформлення сучасного інтер'єру.

Монументально-декоративний живопис виник набагато раніше від інших видів мистецтва. Перші мистецькі образи – точні та виразні зображення, були створені найпростішими інструментами та природніми матеріалами – сажею, глиною, розведеними з водою. Ці найдавніші малюнки, що віднайдені на стінах печер кам'яного віку, започаткували всі інші види живопису. За своє багатовікове життя монументально-декоративні твори, зливаючись воєдино з архітектурою (живопис стає стіною, а стіна – живописом), стали тими пам'ятками, завдяки яким далекі нащадки дізнаються, як жили попередники.

Сучасний дизайн інтер'єру неможливо уявити без творів мистецтва - скульптур, фотографій, живописних об'єктів. Живопис в інтер'єрі може бути представлений як у вигляді станкових картин, так і у вигляді декоративного розпису стін. У нашому дослідженні проаналізовані різноманітні види сучасного інтер'єрного живопису: аерографія, графіті, акриловий живопис та ін. Окрім традиційних живописних засобів, які використовувалися упродовж століть, нами розглянуто і витoki нових сучасних технологій у контексті діалогу культур.

Живопис відіграє важливу роль в організації внутрішнього простору приміщень і виконує функції не тільки оздоблення, але і зміни візуального сприйняття, формування неповторного стилю звучання кожного інтер'єру.

Унікальні, індивідуальні інтер'єри цінувалися у всі часи, в різні мистецькі періоди. Такі інтер'єри прирівнюються до творів мистецтва, їхня винятковість визначається рядом специфічних особливостей, манерою обробки підлоги і стелі, меблями, які встановлюються в приміщенні та декоративними елементами. Професійні дизайнери часто використовують ексклюзивні декоративні деталі ручної роботи, які підкреслюють індивідуальний характер звучання інтер'єру.

Теоретичне значення даного дослідження полягає в збагаченні і поповненні знань, які в подальшому будуть використані в майбутній практичній дизайнерській та художній діяльності.

Історичний підхід при дослідженні вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування живопису в декоруванні інтер'єрів дозволяє виявити стилістичні особливості та тенденції розвитку цього виду мистецтва. Важливо також з'ясувати характерні особливості підходів до декорування інтер'єрів у різні хронологічні періоди, починаючи від найдавніших, і до сучасності.

Об'єктом дослідження дипломної роботи являється оздоблення ужиткових інтер'єрів.

Предмет дослідження — особливості оздоблення інтер'єрів засобами декоративного живопису.

Мета дипломного проекту — визначення формування особливостей оздоблення інтер'єрів, засобами декоративного живопису.

Завдання:

- проаналізувати попередні наукові дослідження за темою;
- дослідити вітчизняний та закордонний досвід, ознайомитися зі стандартами проектування та оздоблення інтер'єрів;
- розкрити функціонально-просторові принципи організації та особливості декорування інтер'єрів у різні історичні періоди;
- застосувати результати теоретичних досліджень при проектуванні інтер'єру;
- розробити проекти дизайну інтер'єрів засобами декоративного живопису, використовуючи новітні технології та концептуальні підходи у даній сфері.

Теоретична база даних досліджень. Особливості оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису проаналізовано у наступних роботах:

Методика дослідження базується на системному і комплексному підході і включає методи аналізу та синтезу зібраних наукових даних; в роботі

використовується вивчення наукової літератури, архівний пошук джерел. Виконано порівняльний аналіз закордонних та вітчизняних об'єктів. Визначено особливості стилістичного вирішення інтер'єрів будинків. У ході роботи також був застосований аналіз теоретичних досліджень та узагальнення практичного досвіду проектування оздоблення інтер'єрів.

РОЗДІЛ І. АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНОГО ЖИВОПISY

Живопис – один з найдавніших видів мистецтва, який упродовж багатьох століть пройшов еволюцію від наскельних розписів палеоліту до новітніх течій модернізму та постмодернізму ХХ, і вже навіть ХХІ століття. Це мистецтво народилося практично з появою людства. В результаті історичних та суспільних змін, актуальних потреб, виникали нові види і жанри живопису.

Так склалося, що поняття художнього стилю, можливо, саме через його універсальність, має в наш час надзвичайно широкий спектр значень, нюансів та асоціацій. І в цьому криється глибоке історико-культурне значення. Прагнення до суворої дефініції, як це заведено в галузі точних наук, може призвести лише до вихолощування, збіднення, схематизації специфічного художнього змісту. Доводиться миритися з тим, що найтонші смислові відтінки можна висловити в цій галузі лише широким словесним описом, а то й зовсім вдатися до допомоги поетичних чи музичних аналогій [1, с.11]

Дизайн — вид проектно-мистецької діяльності, пов'язаний із розробкою предметного оточення людини, систем візуальної комунікації та інформації, організацією життя та діяльності на функціональних засадах [2, с.3]. У своїй роботі дизайнер користується всім арсеналом проектних засобів: від технічного конструювання, komponування — до композиційного формоутворення, стилеутворення; від функціонального аналізу — до організаційних, концептуальних моделей предметного середовища.

Звичайні побутові предмети та інструменти демонструють фундаментальний принцип дизайнерського проектування – ставлення до речі як до продовження тіла людини, що дозволяє долати наші «недосконалості». Наприклад, ложка або черпак — це складена човником долоня, сокира — гострий предмет, затиснутий у руці, мережа — переплетені пальці двох рук, окуляри — додаткові очі, ходулі — продовження ніг. [3, с.4].

1.1. Аналіз теоретичних досліджень, присвячених використанню декоративного живопису в ужиткових інтер'єрах. Ошибка! Закладка не определена.

Історія вивчення стилів у мистецтві, як і історія самої художньої творчості, пройшла низку закономірних етапів: від суто емпіричних підходів, простого спостереження через наївні спроби суворої систематизації та класифікації за формальними ознаками до усвідомлення всієї складності, динамічності та неоднозначності явищ. Інтер'єр — це середовище, створене для комфортного перебування та протікання важливих процесів людської діяльності [4, с 15].

Дизайн інтер'єру — порівняно нова для незалежної України дисципліна. Вона вимагає від дизайнера базових знань з історії дизайну, типології громадських та житлових споруд, основ композиції, існуючих архітектурних стилів та вміння користуватися ними в практиці проектування.

Як свідчить аналіз монументальних проектів, незмінним наслідком змін у архітектурі, композиційно-просторових характеристиках інтер'єрів стала зміна мови монументально-декоративного мистецтва, зокрема, і його нових форм. За пострадянські десятиліття тут склалася строката, багатостильова картина.

Роль дизайну у формуванні предметного світу змінилася. Разом з архітектурою та декоративно-ужитковим мистецтвом він відповідає за все предметно-просторове середовище, а значить, має безпосереднє відношення до стилетворчих процесів, до становлення національних традицій, спадкоємності, до задоволення індивідуальних потреб та різних аспектів художнього формотворення. І все це у взаємозв'язку з індустріальним виробництвом та в умовах зростаючого впливу науково-технічного прогресу. Під впливом зміни реальних умов змінюється і підхід до сфери діяльності дизайнера, поступово вимальовуються її межі, чіткіше виявляється головне, за що несе відповідальність саме дизайнер.

Сьогодні на розвиток дизайну паралельно впливають два основні суспільні фактори. Це, з одного боку, бурхливий розвиток науково-технічного прогресу, з іншого - викликані ним соціальні та екологічні проблеми. [5, с.16]

У минулому технологія виготовлення повністю визначала конструкцію та зовнішній вигляд речі. Майстри вміли звичайну дерев'яну ложку вирізати за сімнадцять операцій, що залишали на поверхні сліди. Відпрацьована століттями сукупність ударів породжувала предмет. Говорячи про анонімний протодизайн, насамперед підкреслюють природність матеріалів та особливості їх обробки, що йдуть за внутрішньою структурою та фізичними властивостями. Працюючи з деревом, майстри шукали ефективні технології та конструкції. Готові стільці та табурети могли буквально знаходити в зрубаних деревах. Достатньо було вибрати шматок стовбура з чотирма гілками, що відходять від нього, обрізати зайве — і сидіння готове. Широко застосовувалося з'єднання плоских деталей або колод «на врізках» або за типом зрубу. Цей принцип найбільш поширений у найпростіших дитячих конструкторах, а також абстрактних просторових композиціях художників-авангардистів. З тією різницею, що замість колод тут використовуються листи картону або металу з прорізами на ширину матеріалу, а деталі міцно утримуються за рахунок сили тертя. Звертання до технології з'єднання деталей на врізках або використання модульно-пропорційних співвідношень розмірів поєднують російський конструктивізм із давньоруським дерев'яним зодчеством.

Концепція проекту (дизайн-концепція) утворює змістове ядро, з якого розгортаються усі проектні рішення. Концепція узагальнено висловлює ідею вирішення актуальної науково-обґрунтованої проблеми та шляхи досягнення поставлених цілей. Загальна концепція дозволяє інтерпретувати завдання відповідно до світосприйняття автора, наявних знань про об'єкт проектування і умови його функціонування у суспільстві.

До структури дизайн-концепції входять наступні змістові блоки:

- ідеологія проектної розробки, яка визначає ціннісну орієнтацію, соціально-культурні орієнтири й художній ідеал;
- система принципів проектування об'єкта;
- принципова проектна модель — образ об'єкта;
- попереднє соціально-економічне обґрунтування ефективності вирішення проблеми.

1.2. Узагальнення світового досвіду використання живопису в архітектурних об'єктах. Еволюція мистецьких стилів

Історія розвитку декоративного живопису налічує багато тисячоліть. Він виникає практично з появою людства, у палеолітичних печерах. Люди в первісному суспільстві, навіть повністю не усвідомлюючи, відчували бажання зображувати навколишній світ та відтворювати його живописними засобами.

Періодом, під час якого живописні образи вперше стають максимально наближеними до природних форм, стала античність. Художники намагаються відобразити реальність, їхнє прагнення до точності передачі викликало зародження основ перспективи, становлення принципів світлотіньової побудови зображень. Живописці вивчають способи передачі об'ємних предметів на площині стіни. Декоративний живопис стає неодмінним засобом художньої виразності інтер'єрів громадських та ритуальних приміщень, — храмів, гробниць тощо. [6, с.1]

Рис.1.1. Внесок античного стилю у мистецтво

Наступним історично важливим періодом у розвитку живопису є Середньовіччя (у європейській культурі датується V-XV ст.). В цей час живопис набув більш релігійного характеру, і християнський світогляд став відображатися в мистецтві. Основними важливими моментами, які повинен був підкреслити художник, було не стільки точне відображення дійсності, скільки передача ідеї духовності. Це відобразилося в архітектурних та живописних образах, у загальному образному звучанні інтер'єрів. Монументальні розписи, мозаїки та фрески того часу вражали лінійністю та ритмічною чіткістю контурів, колоритністю і барвистістю.

Період «сірого» Середньовіччя змінюється більш яскравою добою Ренесансу (XV – XVI ст). Нові настрої в суспільстві, новий світогляд стали диктувати художнику нові аспекти в живописі. В цей час станковий живопис та декоративні засоби оздоблення інтер'єру розвиваються відокремлено один від одного. Художники висловлюють емоції людини та її внутрішній світ через нові способи живопису. [7, с.14]

У XVII-XIX століттях також формуються такі стилі, як бароко, рококо, класицизм, романтизм, який пізніше змінюється течією, що стає поштовхом до розвитку мистецтва сучасності – імпресіонізмом.

З початку XX століття живопис кардинально змінюється і розвивається новий його напрямок – абстрактний живопис. Це мистецтво не має предметності. Воно не покликане імітувати реальні образи, а навпаки –

передає те, що в душі художника, його емоції та переживання. Важливу роль для цього виду мистецтва відіграють форми та кольори. Основна ідея абстрактного малярства полягає у гармонійному поєднанні ліній та кольорових відтінків. Художники-абстракціоністи отримують повну свободу для реалізації своїх фантазій та задумів.

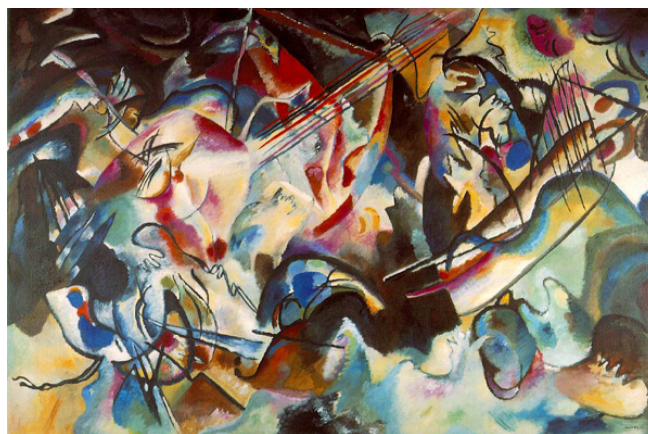

Рис. 1.2. В. Кандинський. «Композиція VI». 1913 р.

Спостерігаючи за діяльністю художників-дизайнерів упродовж перших двох десятиліть ХХ століття, ми переконуємося, що практика дизайну постійно розширюється. В сучасному мистецтві провести чітку межу між дизайном та іншими сферами творчої діяльності художника стає все складнішим [8, с.7].

У першій половині ХХ ст. в архітектурі, декоративному мистецтві та живописі розвивається і стиль Ар-деко. В дизайну інтер'єру цієї течії відбувається спроба поєднати все найкраще з інтер'єрів різних епох та народів. Тут можна знайти єгипетські мотиви, поєднані з ампіром, рококо та класицизмом. Візитною картою ар-деко є великі, важкі дзеркала, велика кількість елементів та стильових контрастів, чітких форм, вигинів (у тому числі на меблях). Органічно поєднуються інтер'єри ар-деко з живописом експресіонізму, модерну та кубізму.

Рис.1.3. Рауль Дюфі "Пляж у Сент-Андресі". 1906

Основою стилю є використання якісних матеріалів. Декор передбачає різномантні принти у вигляді широких смуг, із зображеннями тварин та рослин, також цей стиль багатий на такі елементи як: геометричні фігури, статуетки, виконані з каменю або металу.

Варто також згадати актуальний в сучасному дизайні стиль хай-тек. Його особливостями є лаконічність та мінімалізм. Основними стильовими характеристиками інтер'єрів цього напрямку є чіткість ліній, стриманість кольорової гами, використанням металу, скла і каменю.

Рис.1.4. Модульні картини в стилі хай-тек

Інтер'єр у стилі хай-тек поєднує функціональність та мінімалізм, він узгоджується лише з однотонними гарнітурами строгих геометричних форм, як акценти допускаються окремі предмети незвичайного дизайну. Правило

стилю – що менше меблів, то краще. Меблі тут повинні бути однотонними, виготовленими з одного матеріалу, мати плавні вигини, так само вони мають використовуватися тільки за призначенням, а не грати роль прикраси кімнат. Ще однією важливою характеристикою стилю є велика кількість техніки і максимальна функціональність.

Стиль модерн – популярний напрямок у мистецтві, у тому числі й архітектурі та дизайні, який з'явився наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть. Модерн був своєрідною відповіддю на еkleктику – змішання класичних стилів минулого, що на той час вичерпувала себе. Для модерну в архітектурі, як і в інших видах мистецтва, була властива відмова від симетрії, прямих ліній та чіткої геометрії, що домінували в класицизмі. Дизайну в стилі модерн притаманні криві, округлі лінії, багаторівневність та асиметрія. Простота приходить на зміну пафосу та консервативності неокласицизму та ампіру. У декорі модерну найкраще поєднувалася функціональність та декоративність. Причому декор цього стилю – не надмірність і не необхідний прояв статусу, а досить ненав'язливе вкраплення рослинних орнаментів. В інтер'єрах стиль модерн пропагував відмову від прямих кутів, новизну, експериментальність і оригінальність, ухиляння від монументальності у бік "природних" ліній та елементів.

В епоху модерну заохочувався розвиток прикладного мистецтва. тому в інтер'єрах цього стилю органічно поєднувалися меблі, вітражі і навіть посуд, особливо керамічний. Інтер'єри в стилі модерн чудово вписуються у простори сучасних квартир – йому гармонійно відповідають великі простори, оригінальні сучасні дизайнерські рішення, прагнення до спрощення та раціоналізації без шкоди витонченості. База інтер'єрів сайту salon.ru містить добірку найактуальніших та найцікавіших інтер'єрів у стилі модерн. Тут російський модерн представлений роботами найкращих дизайнерів, архітекторів та декораторів. Окрім приватних інтер'єрів, можна знайти професійні рішення для громадських просторів – ресторанів, нічних клубів, готелів та навіть яхт [9, с. 17].

Рис.1.5. Рамка в стилі модерн

Головне – не перевантажити дизайн складними орнаментами. В інтер'єрах модерну узгоджуються між собою зовсім різні матеріали, серед яких можна назвати метал та камінь, дерево та скло. Полегшеною версією модерну можуть стати шпалери м'яких нейтральних тонів з неясково виділеним рослинним орнаментом.

Рис.1.6. Ваза в стилі модерн

Побутові предмети, виконані в стилістиці модерну, повинні містити природну тематику, чи то у фігурках, вазах, диванних подушках, багеті біля дзеркала, орнаменті штор чи живих рослинах. Під природою розуміється також і тваринний світ (від мініатюрної порцелянової жаби до кованого птаха

в людській зріст) та казкові істоти (русалки, ельфи). Важливим елементом стилю модерн є мозаїка, яка також зустрічається в різноманітних предметах декору. Безумовно, доповнять інтер'єр модерну картини відповідної тематики з виразними, часто символічними, образами.

1.3. Технологічні особливості живописного оздоблення інтер'єрів

Термін «декоративне мистецтво» походить від латинського слова «decoro» – «прикрашаю» і позначає пластичні мистецтва. У декоративному мистецтві, тісно вплетеному в повсякденне життя, використовуються різноманітні техніки.

Живопис – це вид образотворчого мистецтва, що є способом відображення навколишнього світу фарбами на поверхні. Основним виражальним засобом живопису є колір, що впливає на загальне сприйняття глядачем картини, акцентує увагу на важливі деталі, посилює емоційну складову твору. Відтінки та тони, необхідні художнику для точної передачі кольору, об'єму, простору, отримуються шляхом змішування фарб на палітрі.

Розрізняють такі основні види живопису:

– Верстатний живопис. Назву отримав від слова «верстат», під яким мається на увазі мольберт. Справжні художники, які звикли писати завжди і скрізь, практично ніколи не розлучаються із цим три- чи чотириногим «другом». Встановивши полотно на мольберт, майстер може не тільки писати цікавий йому сюжет без спотворень (як це буває, якщо малювати, сидячи за столом), а й час від часу відходити подалі від роботи, щоб оцінити результат на відстані. Такий прийом дозволяє побачити картину загальною і швидко виправити огріхи. [10, с.4]

– Монументальний живопис. Нерозривно пов'язаний з архітектурою, інша його назва "мураль", що означає "настінний живопис". Монументальним розписом оздоблюються склепіння та стіни будівель. Як правило, сюжет такого «полотна» наголошує на призначенні споруди, утворює єдину з ним

концепцію, як художню, так і тематичну. Найчастіше задіюється техніка фрески — розпису по сирій штукатурці.

Пластичні мистецтва також називають просторовими, тобто такими видами візуального мистецтва, які існують в просторі, не змінюючись в часі, і покликані формувати навколишнє предметно-просторове середовище людини, вносити в неї образно - естетичне начало.

Пластичні мистецтва діляться на дві категорії:

– образотворчі види мистецтв, до яких відносяться живопис, скульптура, графіка, фотомистецтво;

– архітектура і декоративно-прикладне мистецтво (народна творчість і конструювання).

Декоративне мистецтво передбачає створення предметів побуту, призначених для задоволення практичних і художньо-естетичних потреб людини. Естетичні якості твору декоративного мистецтва обумовлюються його зовнішнім виглядом: матеріалом та технікою виготовлення.

Декоративне оздоблення, екстер'єрний та інтер'єрний розпис використовують більшу кількість образотворчих засобів. З розвитком дизайну, покликаного вдосконалювати естетичні якості предметного світу, твори декоративно-прикладного мистецтва все частіше виготовляються невеликими серіями або навіть окремими одиницями, що робить їх елітарними та ексклюзивними. [11, с.2]

Декоративне мистецтво тісно пов'язане з архітектурою та дизайном. У поняття декоративного мистецтва входять:

- Монументально-декоративне мистецтво. Це великі твори мистецтва, які служать декоруванням архітектурних споруд і прилеглих до них територій, а саме: вітражі, мозаїки, розписи, рельєфи, розміщені на фасадах і в інтер'єрах; декоративна садово-паркова та монументальна скульптура;

- Декоративно-прикладне мистецтво. Це виготовлення художніх виробів, які служать для прикраси побуту людини. До них відносяться посуд, меблі, тканини, одяг, прикраси, іграшки, побутова техніка і т.д.

Оформительське мистецтво. Це твори тимчасового характеру або постійного з мінливою інформацією. Вони служать для оформлення громадських заходів або носять інформативний характер. До них відноситься святкове декорування вулиць, площ, виробничих територій, демонстрацій, народних свят, фізкультурних виступів і парадів, а також оформлення вітрин, різного роду експозицій, інформаційних листів і плакатів.

Таким чином, твори декоративного мистецтва завжди пов'язані з середовищем, для якого вони призначаються. Декоративність є одним із головних художніх засобів творів монументально-декоративного мистецтва. Вона властива як творам образотворчого мистецтва, так і декоративно-прикладним, що вступає у взаємозв'язок з архітектурою.

Декоративність несе в собі не тільки ознаки часу, але і соціальні ідеї, культурні, технічні і модні тенденції. Предмети монументально-декоративної творчості, як і предмети витончених мистецтв, можуть мати тільки естетичне призначення, і не нести жодного утилітарної навантаження. Їх призначення лише в збагаченні інтер'єру архітектурними або графічними елементами, і створенні декоративного акценту.

Монументально-декоративне мистецтво – це пластичне просторове мистецтво, пов'язане з архітектурою і навколишнім простором, яке включає в себе ідейно завершені твори великого формату.

До монументально-декоративного живопису відносяться:

Фреска – стародавня техніка монументального живопису, особливістю якої є нанесення малюнка водорозчинними фарбами по сирій основі. Основа для фрески – левкас або штукатурка виготовляється із суміші гашеного вапна з піском. Фарби для фрески являють собою натуральні пігменти, розведені звичайною водою. Після висихання основи фарби, нанесені по сирій

штукатурці, стають з нею єдиним цілим, на поверхні висохлого вапна утворюється кальцієва прозора плівка, що захищає живопис на століття.

Рис. 1.7. Римська фреска «Сафо» із Помпей.

Мозаїка – монументальна і декоративно-прикладна техніка виконання зображень способом набору, компоновання і закріплення на поверхні стін різнокольорових керамічних плиток, смальти та інших матеріалів. Популярність мозаїки в усі часи обумовлена її довговічністю і особливими властивостями: жаростійкістю, ударостійкістю і водонепроникністю.

Багаторічне збереження мозаїці забезпечують матеріали, з яких вона виконується: каміння, смальта і кераміка – вони не змінюються і зберігають свій колір упродовж багатьох років, прикладом може служити лицьова сторона шумерської шкатулки «Штандарт із Ура».

Декоративний розпис – вид монументального живопису, що широко застосовується в художньому оформленні інтер'єрів, створюючи монументальні композиції, тісно пов'язані з архітектурою. Настінні розписи виконуються олійними, акриловими або темперними фарбами безпосередньо на поштукатурених поверхнях архітектурних споруд.

Рис. 1.8. Декоративний розпис

Декоративні панно виконуються на полотні і закріплюються на стінах або стелі, з застосуванням різних декоративних ефектів. Декоративне панно може виконуватися як декоративна вставка в інтер'єрі, або займати значну частину приміщення. [12, с.4]

Вітраж – твір монументального мистецтва, що виконується з кольорового і розписаного скла або інших світлопропускаючих матеріалів, служить для заповнення віконних прорізів в архітектурній споруді. В сучасних вітражах використовують безбарвне скло, лите скло, товсте колоте скло (литому і пресованому склу надаються всілякі фактури і різні ступені прозорості), кольорові скельця і дзеркала. Так само існують різні техніки обробки скла для вітражів: травлення, розпис, піскоструменева обробка і т.д. Відомим прикладом є вітражі Кентерберійського собору в Великобританії.

Рис.1.9. Вітраж авторства Дам'яна Горняткевича

Страффіто – настінний одноколірний або багатоколірний декоративний розпис, техніка якого полягає в поступовому накладанні декількох шарів штукатурки. Після висихання, зовнішній шар продряпують або повністю видаляють окремі ділянки, створюючи тим самим малюнок або візерунок.

Твори монументального живопису вирішуються в об'ємно-просторовій або поверхнево-декоративній манері. Вони можуть бути доміантою архітектурного ансамблю, а можуть тільки декорувати поверхню.

Щодо декоративного живопису в цілому, то він являє собою сукупність художніх властивостей, які підсилюють емоційну виразність і художньо організаційну роль творів пластичних мистецтв у навколишньому природному середовищі людини. Важливу роль у створенні ефекту декоративності відіграють декор, виразність природної фактури матеріалів і властивих їм особливостей пластичної форми, композиції, організація лінійних ритмів, пластичних об'ємів і колірних плям, інтенсивність звучання кольору, виразність і фактура барвистих мазків та ін.

Живопис має пізнавальну, релігійну, ідеологічну, соціально-моральну, виховну або філософську функцію, а також є частиною естетичних цінностей, створюваних в процесі образного осягнення світу на основі законів краси і досконалості.

Живопис охоплює всю широту і повноту реальної дійсності, що позначається у великій кількості жанрів:

Портрет – живописне або скульптурне зображення людини, а також відповідний жанр образотворчого мистецтва. [13, с.5]

Пейзаж – жанр, в якому основним предметом є природа. Існував з давніх давен, але втратив своє значення в Середньовіччі і знову знайшов популярність в епоху Ренесансу, ставши одним з найважливіших жанрів живопису.

Рис. 1.10. Осінь на картині І. Левітана

Марина – жанр, що зображує морський пейзаж або подія, що відбувається на морі.

Рис. 1.11. П. Сіньяк «Сен-Тропе після шторму» та Б. Дугаржапов, «Ласпі»

Історичний живопис – жанр живопису, що бере свій початок в епоху Ренесансу і включає в себе твори не тільки на сюжети реальних подій, але також міфологічні, біблійні та євангельські картини. Зображує важливі для окремого народу або всього людства події минулого.

Натюрморт – зображення неживих предметів в образотворчому мистецтві.

Архітектурний живопис – живопис, головною темою якої був не природний, а архітектурний ландшафт. Включає в себе не тільки зображення архітектурних споруд, а й зображення інтер'єрів.

Релігійний живопис – живопис на релігійну тематику. До цього ж напрямку належить і міфологічний живопис.

Рис. 1.12. «Положення Христа до гробу»

Техніки та напрямки живопису:

Акриловий живопис. Техніка акрилового живопису з'явилася порівняно недавно, їй максимум років двадцять. Акрилові фарби з'явилися близько п'ятдесяти років тому і відразу ж отримали широке визнання. Успіх цих сучасних фарб викликаний головним чином простотою їх застосування, універсальністю і швидкістю висихання. В останні роки успіхи в розробці акрилових емульсій, що містять дрібні і світлостійкі частинки, дозволяють отримувати все більш якісні фарби.

Акрилові фарби і лаки можна використовувати на будь-якій нежирній основі типу скла, дерева, металу, полотна тощо. Свіжа акрилова фарба легко видаляється з предметів водою, але при засиханні вимагає спеціальних розчинників. [14, с 17]

Залежно від ступеня розведення водою або використуваних наповнювачів (гелів, паст, мастик, клеїв), завершена акрилова картина може бути схожа на акварельні або масляні зображення, а також мати свою унікальну передачу кольору, недосягну в інших областях образотворчого мистецтва.

Акварельний живопис – живописна техніка, що використовує спеціальні акварельні фарби, які при розчиненні у воді створюють легку суспензію пігменту. Завдяки особливості акварельних фарб створюються легкі, повітряні твори з тонкими колірними переходами. Акварельний живопис поєднує в собі особливості живопису і графіки: побудова простору кольором, багатство тону, використання паперу в побудові зображення.

Гризайль – живописна техніка, що використовується для тональних градацій одного кольору, сепії або сірого, а також техніка створення намальованих барельєфів та інших архітектурних або скульптурних елементів. У гризайлі враховується тільки тон предмета.

Рис. 1.13. Техніка гризайль у живописі

Гуаш – живопис непрозорими водяними фарбами, приготованими з кольорового порошку, води, білил і клею. Основою для живопису гуашшю

служать різні поверхні: дерево, ґрунтоване полотно, тканина, картон, фанера або папір (характерна для графічних зображень, що дозволяє класифікувати гуаш і як графічну техніку).

Живопис водяними фарбами по штукатурці – сирій (фреска) і сухій (аль секко);

Живопис силікатними фарбами;

Живопис керамічними фарбами;

Клейовий живопис – техніка живопису, що виконується фарбами, сполучною речовиною яких є клей. У клейовому живописі використовуються фарби, що криють і щільні, матові поверхні.

Карнації – живописний прийом зображення шкіри, обличчя та відкритих ділянок тіла людини;

Лесировка, гризайль або грейз – техніка нанесення напівпрозорих фарб поверх основного кольору, для отримання глибоких, переливчастих шарів;

Олійний живопис – одна із живописних технік, яка використовує фарби з рослинною олією в якості основної сполучної речовини. Для виробництва олійних фарб використовують сухі пігменти і олію маку, волоських горіхів, але найбільш популярна лляна олія. Технічні прийоми олійного живопису різноманітні, можуть застосовуватися криючі (непрозорі) або лесировочні (прозорі), корпусні (товсті) або тонкі, гладкі або рельєфні (фактурні) мазки. Головним чином для олійного живопису характерна техніка а-ля прима по чистому ґрунті полотна, або тонко нанесеному кольоровому чи тональному підмальовку;

Пуантилізм або дивізіонізм – стилістичний напрямок в живописі неоімпресіонізму, в основі якого манера письма роздільними (ізолюваними) мазками правильної форми;

Темпера – фарби, що готуються на основі сухих порошкових натуральних пігментів і (або) їх синтетичних аналогів. Сполучною речовиною темперних фарб служать емульсії – натуральні (розведений водою жовток цільного курячого яйця, соки рослин, рідко та тільки у фресках – нафта) або штучні

(висихають олії у водному розчині клею, полімерів). Темперний живопис різноманітний за прийомами і фактурою, він включає в себе як письмо тонким шаром, лесировками, так і густе пастозне письмо;

Енкаустика або восковий живопис – техніка живопису фарбами, сполучною речовиною яких є віск. Під час роботи над твором фарби розплавляють. Різновид енкаустики – темперно-восковий живопис;

Змішана техніка – методика, що зазвичай передбачає використання декількох технологій або способів при створенні творів образотворчого мистецтва: графічних, скульптурних і живописних.

Досить часто живописці використовують такі прийоми, коли крім основного матеріалу, темпер, олійної або акрилової фарби, під час роботи над твором для досягнення необхідних ефектів та виразності, використовують в якості додаткових інші пігментні матеріали. Часто самі художники створюють їх на різній основі; також в поверхню творів включаються різні, нехарактерні в звичному розумінні, матеріали: дерев'яні об'єкти (ужиткові або розроблені та створені самим художником), фрагменти тканини, шкіри, деталі різних приладів і механізмів.

Основним виражальним засобом декоративного живопису є колір. Своїми якостями колір впливає на чуттєве сприйняття, посилює емоційний вплив зображення і обумовлює широкі образотворчі і декоративні характеристики живопису. У творах декоративного малярства колір утворює цілісну систему - колорит. [15, с. 7] Зазвичай застосовується той чи інший ряд взаємозалежних кольорів та їх відтінків – колірної гами, хоча існує також живопис відтінками одного кольору – монохромний.

Колірна композиція – це система розташування і взаємозв'язку кольорових плям, яка забезпечує визначену колірну єдність твору, впливає на хід його сприйняття глядачем, будучи специфічною для декоративного живопису частиною його художньої структури.

Інший виражальний засіб живопису – рисунок (лінія і світлотінь), які ритмічно і композиційно разом з кольором організовують зображення; лінії

відмежують один від одного об'єми, є часто конструктивною основою живописної форми, дозволяють узагальнено чи детально відтворювати обриси предметів, виявляти їхні дрібні елементи.

Основа для творів живописного мистецтва (полотно, дерево, папір, картон, фанера, пергамент, камінь, штукатурка та інші матеріали), як правило, вимагає попередньої підготовки – ґрунтовки. Найбільш поширеним видом основи, на якій виконується твір, в станковому живописі були дерево і полотно, а в настінному – камінь, цегла та інші будівельні матеріали. Закінчений твір захищають від зовнішніх впливів шаром лаку.

Образотворчі і виражальні якості живопису багато в чому залежать від властивостей фарб, які обумовлені ступенем роздрібнення пігментів і характером єднальних речовин, від інструменту, яким працює художник (кисті, мастихін), від застосовуваних ним розчинників; гладка або шорстка поверхня основи і ґрунту впливає на прийоми накладання фарб, на фактуру творів живопису, а колір основи або ґрунту – на колорит; іноді вільні від фарби частини основи або ґрунту можуть відігравати певну роль в колористичній побудові (головним чином в акварелі).

Поверхня кольорового шару живописного твору, його фактура, буває глянцевою і матовою, суцільною або переривчастою, гладкою або нерівною. Необхідний колір, відтінок досягаються як змішанням фарб на палітрі, так і лесировками; поруч покладені мазки різних кольорів можуть на певній відстані ніби змішуватися в оці у глядача (оптичний ефект, який застосовується в пуантилізмі).

Стиль, особливість живописної техніки і композиція картини, а також інтер'єр, для якого вона призначена, впливають на формат (прямокутний, овальний або круглий), і вид рами, що відокремлює картину від навколишнього середовища і концентрує увагу на самому зображенні.

Слово «графіка» веде свій початок від грецького «*grapho*» – пишу, малюю. Графіка – це мистецтво, в основі якого лежать лінія, штрихи, плями, точки, контраст білого і чорного. Поєднанням цих засобів створюються

тональні нюанси. Графіка дозволяє використання кольору, але головним засобом виразності в графіці залишаються тональні контрасти. У завданнях графіки багато спільного з завданнями живопису, а кордони між ними умовні: акварель, гуаш, пастель, темпера можуть використовуватися для створення як живописних, так і графічних за характером творів. Графіка набагато більш умовна, ніж живопис, в ній присутній символізм і орнаментальний характер. Матеріали і техніки графіки різноманітні, але, як правило, основою є паперовий лист. Колір і фактура паперу відіграють велику роль. Різноманітні матеріали і техніки визначаються видом графіки.

Як і всі види образотворчого мистецтва, графіка може бути розділена на три види:

Монументальну – тісно пов'язану з архітектурним ансамблем, наприклад, плакат (монументальна друкована графіка), настінна графіка, картони;

Станкову – виконувану "на станку", що не має зв'язку з певним інтер'єром, призначення і сенс твору повністю вичерпується художнім змістом (рисунок, естамп, лубок);

Декоративну – книжкові ілюстрації, листівки, графічні зображення на будь-якому предметі, що не мають особливої художньої цінності, а служать для організації поверхні предмета. Також до декоративної графіки відноситься флористика – композиції, створені за допомогою пуху дерев, соломки та інших "живих" матеріалів.

Рисунок (як художньо-виражальний засіб), хоч і використовується у всіх видах образотворчого мистецтва, але в графіці він є провідним, визначальним і застосовується в більш чистому вигляді.

Рисунок – це зображення, виконане від руки, за допомогою графічних засобів: лінії, штриха і плями. Існують численні різновиди рисунку, що розрізняються за методами малювання, темами і жанрами, технікою і характером виконання.

"Рисунок, який інакше називають мистецтвом начерку, є вищою точкою і живопису, і скульптури, і архітектури; рисунок – джерело і корінь всякої

науки", – писав великий італійський художник епохи Відродження Мікеланджело Буанарроті (1475 – 1564).

Становлення рисунку як особливої сфери художньої творчості відбулося в епоху Відродження. Рисунок служив для багатьох цілей художників: для вивчення природи і прийомів її зображення на площині, запис спостережень, вражень, думок. Витоки рисунку з'являються в епоху палеоліту при нанесенні на стіни печер розписів із зображеннями тварин, іноді робилися попередні начерки на гальках, кам'яних плитах. У Стародавньому Єгипті так само можна побачити твори, що відносяться до мистецтва рисунку (ескізи скульптур, навчальні студії, начерки до розписів). В античні часи рисунком виконували підготовчі роботи та ілюстрації в рукописних книгах. І лише в епоху Відродження рисунок виділився в самостійний вид мистецтва. Самостійний станковий рисунок досяг сили і висоти в творчості Мантеньї. [16, с. 5]

Рис. 1.14. «The Tribute Money»

Особливо яскраво графіка як самостійний вид мистецтва розкривається у творчості майстрів Високого Відродження (італійського – Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, північного – Альбрехт Дюрер).

Рис 1.15. «Таємна вечеря», фреска Леонардо да Вінчі.

У Китаї гравюра відома з VI – VII століття. Франція в XVI – XVII ст. прославляється олівцевим рисунком. Особливу популярність мав портрет, художники зображували олівцем знатних людей. І на рубежі XIX – XX ст. відбулася зміна художніх систем, графіка остаточно склалася як вид мистецтва.

Важливими особливостями графіки є її актуальність, тиражування і послідовне розкриття задумів у ряді зображень. Ці якості були широко використані в агітаційній, сатиричній і політичній графіці, бурхливий розвиток якої припадає на роки великих історичних подій (особливо в XX ст. – революції, громадянська війна, Друга світова війна). У XX ст. графіка розвивається як демократичне мистецтво великого соціального значення, звернення до масового глядача.

Техніки рисунку:

Перо – інструмент для рисування рідким барвником (туш, бістро, сепія, чорнило). З давніх-давен використовувалися пташине пір'я (гусячі, лебедині, павині, воронячі, вальдшнепа, бекаса і ін.), що дозволяли м'яко міняти товщину лінії, варіювати методи штрихування. У стародавні часи і на середньовічному Сході застосовували очеретяне перо (калам), що дає гнучку, пластичну лінію, енергійний штрих. З XIX ст. поширені металеві пір'я, що дають тонку, рівну лінію. Малюнок пера (часто в поєднанні з розмиванням або підфірбуванням) відрізняється особливою безпосередністю, імпульсивністю.

Вугілля – матеріал для рисування різного розміру, що має форму паличок, які обпікаються з дерев різних порід. Прути різних порід дерев зв'язуються в пучки, щільно закриваються в глиняних горщиках, потім поміщаються в піч, де їх залишають на ніч до повного обвуглювання (для отримання дуже чорного тону).

Сангіна – матеріал для рисування, виготовлений переважно у вигляді паличок з каоліну і оксидів заліза. Колірна гамма сангіни коливається від коричневого до червоного. З її допомогою добре передаються тони оголеного людського тіла, тому виконані сангіною портрети виглядають дуже природно. Під час роботи сангіну можна змочувати і тим самим урізноманітнити товщину і щільність штриха. Сангіну можна розтирати ваткою по папері для отримання більш тонких і прозорих шарів. Сангіна хороша при техніці «грязайль» (виконання роботи в різних відтінках одного кольору). [17. С. 9] Техніка рисунка з натури за допомогою сангіни відома, починаючи з епохи Відродження (Леонардо да Вінчі, Рафаель). В цей час в Європі вживалася натуральна сангіна мінерального походження («червона крейда»). Сучасна сангіна – штучна.

На межі графіки і живопису знаходяться техніки пастелі, гуаші та акварелі.

Пастель – група художніх матеріалів, що застосовуються в графіці і живописі (згідно сучасної музейної класифікації, робота пастеллю на папері відноситься до графіки). Найчастіше випускається у вигляді крейди або олівців без оправ, що мають форму круглих брусків чи брусків з квадратним перетином. Пастель буває трьох типів – «суха», масляна і воскова. Масляна пастель виготовляється з пігменту з лляної олії шляхом пресування. Аналогічно виробляється «суха» пастель, за тим винятком, що не використовується олія. Основу замісу воскової пастелі складають віск екстра-класу і пігменти. Олійна пастель вважається матеріалом навчальним, в той час як її сухий аналог використовується як в навчальних цілях, так і в чисто

художніх. У техніці «сухої» пастелі широко використовується прийом «розтушовування», що надає ефект м'яких переходів і ніжності кольору.

Акварель – живописна техніка, яка використовує спеціальні акварельні фарби, що при розчиненні у воді утворюють прозору суспензію тонкого пігменту, і дозволяє за рахунок цього створювати ефект легкості та тонких колірних переходів. Акварель поєднує особливості живопису (багатство тону, побудова форми і простору кольором) і графіки (активна роль паперу в побудові зображення, відсутність специфічної рельєфності мазка, характерної для живописної поверхні). [18, с.6]

Гуаш – вид клейових водорозчинних фарб, більш щільний і матовий, ніж акварель. Термін спочатку виник у XVIII ст. у Франції, хоч техніка створення цієї фарби значно старша – вона використовувалася в Європі в середні віки.

Висновки до I-го розділу

Зараз неможливо уявити, що наше життя не супроводжувало б мистецтво, творчість. Де і коли б не жила людина, навіть на зорі свого розвитку, вона намагалася осмислити навколишній світ, а отже, прагнула зрозуміти і образно, доступно передати отримані знання наступним поколінням. Так виникли настінні малюнки у печерах кам'яного віку. І це народжене не лише бажанням захистити своїх нащадків від пройдених вже предками помилок, а й передача краси та гармонії світу, захоплення перед досконалими витворами природи.

Людство не тупцювало на місці, воно поступово рухалося вперед і так само розвивалося й мистецтво, що супроводжує людину на всіх етапах цього шляху. Якщо звернутися до епохи Відродження, захоплюєшся тими висотами, яких досягли художники та поети, музиканти та архітектори. Безсмертні твори Рафаеля і Леонардо да Вінчі досі зачаровують своєю досконалістю та глибоким усвідомленням ролі людини у світі, де їй судилося пройти свій недовгий, але прекрасний, хоч часом трагічний шлях.

Мистецтво – це один з найважливіших ступенів в еволюції людини. Мистецтво допомагає людині дивитися на світ з різних точок зору. З кожною епохою, з кожним століттям воно дедалі більше вдосконалюється. У всі часи мистецтво допомагало людям розвивати свої здібності, покращувати абстрактне мислення. Мистецтво – це велика таємниця світу, в якій приховані секрети історії нашого життя. Мистецтво – це наша історія. Часом у ньому можна знайти відповіді на ті питання, на які не можуть відповісти навіть найдавніші манускрипти.

Ми постійно стикаємося з витворами мистецтва у повсякденному житті. Відвідуючи музеї та виставкові зали, ми долучаємося до того прекрасного світу, який доступний спочатку лише геніям, а потім решті, вчимося розуміти, бачити, вбирати в себе красу, яка вже стала частиною і нашого звичайного життя. Можливості мистецтва багатогранні. Мистецтво формує інтелектуальні та моральні якості, стимулює творчі здібності, сприяє успішній соціалізації.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЖИВОПИСНИХ ЗАСОБІВ В ІНТЕР'ЄРАХ СПОРУД РІЗНОГО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

2.1. Роль декоративного живопису в оформленні житлових приміщень

Найчастіше ми не замислюємося про те, що оформлення житлових приміщень виконує важливу функцію: робить наші будні комфортнішими, вселяє в нас впевненість і дарує гарний настрій.

Перші кроки в формуванні оформлення дизайну житла закладаються ще під час ремонту. Оформлення житлових приміщень, як би не здавалося на перший погляд, не обмежується розвішуванням по стінах фотографій членів сім'ї, картин або постерів. Це багатогранна творча практика, яка збирає та аналізує значні масиви інформації, вибирає та реалізує базові концептуальні напрямки з усіма периферійними локальними рішеннями та наданням всієї необхідної графічної документації.

Дизайнер інтер'єру, спираючись на знання з екології, психології, закони архітектури, та, враховуючи конструктивні особливості всіх елементів об'єкта, не порушуючи гармонії простору, творчо розвиває та покращує існуюче середовище. Необхідно дотримуватися балансу при виборі декору в житловому інтер'єрі. Баланс можна коротко описати як рівномірний розподіл привабливості чи візуальної ваги елементів у просторі. Визначено три види балансу: симетричний, асиметричний та радіальний.

Симетричний баланс зазвичай зустрічається в типових традиційних інтер'єрах. Він визначається наявністю тих самих предметів, повторюваних в однакових позиціях з обох боків від вертикальної осі. [19, с.6] Це, наприклад, можна спостерігати в інтер'єрах старих будинків, де одна половина кімнати дзеркально відображається в іншій половині. Симетрія в інтер'єрі створює

відчуття спокою та порядку. Цей вид балансу нагадує будову людського тіла, тому ми й відчуваємося комфортно у такому збалансованому середовищі.

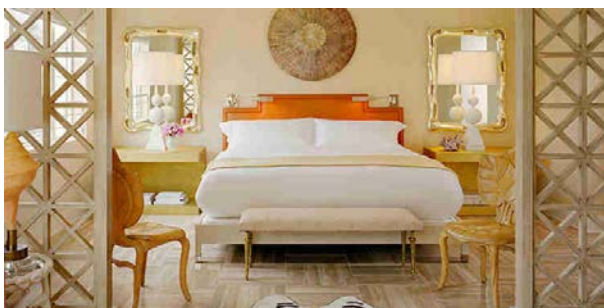

Рис. 2.1. Симетричний баланс дизайну інтер'єрів, Kelly Wearstler

Асиметричний баланс широко використовується у сучасній практиці. Він досягається за допомогою різномірних предметів, що мають однакову візуальну вагу або привабливість. Асиметричний баланс є безладним і менш надуманим, але набагато трудомісткішим для досягнення гармонії. Асиметрія передбачає наявність руху і тому інтер'єр виглядає динамічнішим.

Рис. 2.2. Асиметричний баланс дизайну інтер'єрів, Danielle Moudaber

Радіальна симетрія – це коли всі елементи дизайну розташовуються навколо єдиної центральної точки. Відмінним прикладом реалізації радіального балансу є звичайні гвинтові сходи. Хоча такий баланс і не часто використовується в інтер'єрах, але може забезпечити цікавий у реалізації варіант при правильному його використанні.

Рис. 2.3. Радіальна симетрія у дизайні інтер'єрів, Greg Natale

В житлових приміщеннях не рекомендується розміщувати однакові за характером, розміром і формою елементи художньо-декоративного оформлення. Творами декоративно-прикладного мистецтва можуть бути посуд, меблевi, текстильні та скульптурні вироби, прилади побутового призначення, вази для квітів і багато інших предметів, які мають певні художні якості.

Декор в оформленні повинний відповідати призначенню приміщення, колірному рішенню інтер'єру, його устаткуванню, меблям, освітленню. Для архітектурного та художнього оздоблення приміщень використовують невеликі вставки у вигляді декоративних тарілок, панно, скульптур і рельєфів, а також вази, чаші, кашпо, керамічні вироби.

У процесі створення інтер'єру застосовують дерев'яні вироби. Масового поширення набули перегородки, стінки, панно, меблі, плафони з дерева. До декоративних тканин, які використовують в оформленні інтер'єру житлових приміщень, висувають такі технологічні вимоги:

- м'якість;
- міцність;
- стійкість до линяння;
- кольоростійкість.

Одним із важливих елементів інтер'єру є занавіски, які виконують певну практичну функцію й одночасно впливають на композицію колориту

інтер'єру. Вони створюють затишну атмосферу, пом'якшують архітектурні рішення, захищають від холоду, шуму, спеки та сонячних променів, а головне – відділяють функціональні зони [20, с. 6].

2.2. Декоративний живопис в готельних та офісних інтер'єрах

Оформлення інтер'єрів приміщень готельного господарства вимагає неповторності, яку можна створити не тільки за допомогою унікального художньо-декоративного оформлення, але і застосовуючи композицію, що складається зі звичайних стандартних елементів. Головні елементи декоративного зображення повинні гармоніювати з інтер'єром.

Для декоративного оформлення інтер'єру підприємств готельного господарства використовують:

- картини;
- панно;
- композиції із квітів;
- фотографії;
- вишивки.

В інтер'єрах приміщень підприємств готельного господарства застосовують різні оздоблювальні матеріали, поєднуючи їх із сучасними та традиційними прийомами освітлення.

Невід'ємним елементом архітектурно-планувальної організації інтер'єру, який забезпечує ілюзорну видозміну приміщень за допомогою малюнків, кольору та способу розміщення, є тканини. Популярність використання тканин в інтер'єрі зростає з кожним роком.

У житлових приміщеннях підприємства готельного господарства тканини використовують для драпірування вікон (оздоблення м'яких меблів, підлоги, ліжок (килиміві покриття, ковдри). Підбираючи тканини для оформлення інтер'єру, слід дотримуватись вимог щодо єдності та гармонійності композиції.

Драпірування з тканин може бути ключовим елементом інтер'єру. Доцільність такого оформлення не тільки в тому, щоб різноманітними формами монументального та художньо-декоративного мистецтва доповнити архітектурно-художню особливість інтер'єру, але і збільшити його виразність, викликати позитивні емоції.

Декоративне мистецтво пов'язане з багатьма факторами, залежить від умов приміщення і поставлених цілей при створенні інтер'єру. Твори декоративного мистецтва повинні гармоніювати з певним простором приміщення. Доцільно розміщувати їх на шляху основних потоків споживачів готельних послуг.

В усіх приміщеннях підприємств готельного господарства не рекомендується розміщувати однакові за характером, розміром і формою елементи художньо-декоративного оформлення. Творами декоративно-прикладного мистецтва можуть бути посуд, меблеві, текстильні та скульптурні вироби, прилади побутового призначення, вази для квітів і багато інших виробів, які мають певні художні якості.

Декор в оформленні повинний відповідати призначенню приміщення, колірному рішенню інтер'єру, його устаткуванню, освітленню. Для архітектурного та художнього оздоблення приміщень використовують невеликі вставки у вигляді декоративних тарілок, панно, скульптур і рельєфів, а також вази, чаші, кашпо, керамічні вироби. [21. с.7]

Поряд із оригіналами живописних творів у готельних номерах поширене використання сучасних репродукцій, які завдяки цифровим технологіям друку наближаються за яскравістю до оригіналів. Завдяки надзвичайній витонченості та легкості, акварелі та їх репродукції стали майже обов'язковим елементом будь якого інтер'єру.

Серед технік найпоширенішим є фресковий живопис – найдавніший спосіб стінного розпису, який виконують на сирій штукатурці фарбами, розведеними у воді. Матування здійснюють емульсійними фарбами. В

оформленні інтер'єру вестибюльних приміщень підприємств готельного господарства часто використовують мозаїку.

До декоративного оформлення готельних приміщень належать вітражі, виготовлені із застосуванням ажурного металевого контуру. Вітражі рекомендується використовувати у коридорі, холі, вестибюлі, вітальні. Їх розміщують у прорізі вікон та дверей. У холах використовують вітражі зі штучним підсвічуванням, що імітує природне світло. У декоративному оздобленні інтер'єру значне місце займають художній метал й інші матеріали.

Використання в оздобленні інтер'єрів живопису, мозаїки та настінної пластики з різних матеріалів вимагає особливої уваги до фарбування стін. Важливу роль у художньо-декоративному оформленні інтер'єру відводять також кольоровій візерунковій підлозі, особливо у вестибюлях, проходах, коридорах. Різні рівні підлоги в приміщенні можуть стати одним із засобів об'ємно-просторового рішення. Подібну роль відіграють підвісні стелі, завдяки яким можна розділити простір за функціональним призначенням. Це досягається за допомогою різних прийомів розміщення штучного освітлення на конструкціях підвісної стелі.

В оформленні інтер'єру підприємств готельного господарства велике значення має художнє вирішення різноманітних елементів архітектурно-будівельного устаткування (вентиляційних ґрат і вставок, деталей обробки віконних прорізів, столярних виробів вікон і дверного полотна), форми і види віконної і дверної фурнітури. Показчики, нумерація і назва приміщень, різні оголошення, інформація про розпорядок дня і режим роботи спеціальних служб – все це елементи, які доповнюють інтер'єр.

2.3. Застосування живописного оздоблення в навчальних приміщеннях

Навчальна зона включає навчальні корпуси та територію, що прилягає до них. Навчально-виробнича зона охоплює будинки з навчально-виробничими

майстернями і лабораторіями, навчальні полігони, дослідні ділянки та тому подібне.

В господарській зоні необхідно розміщувати ремонтні майстерні, склади, гаражі, підсобно-виробничі приміщення, інженерні споруди, що мають бути об'єднані в єдиний блок, а також сміттєзбірники.

У навчальних корпусах необхідно передбачити наступні функціональні групи приміщень: класи, навчально-виробничі, фізкультурно-спортивні, бібліотека, клубно-видовищні, приміщення для громадського харчування, медичного обслуговування, адміністративно-службові, допоміжні та підсобні (вестибюль, гардероби, рекреації, санвузли, комори та ін.) приміщення. Друга специфіка облаштування навчальних приміщень полягає в тому, що програмою передбачається розширення функцій школи як освітньої установи до понять «дозвільний центр», що може бути використаний дітьми та дорослими у другій половині дня для позанавчальної діяльності [22, с.9].

Територію шкільного закладу можна озеленити у вигляді алей, клумб, садів або груп дерев. Перевагу варто надавати захисним насадженням із високих дерев. Пришкільну територію доцільно озеленювати рослинами, стійкими до загазованості, задимленості та запиленості. До них належать крупнолиста та канадська тополі, клен американський, ялівець козацький, бузина червона, тополя пірамідальна, бруслина європейська, ясен американський, виноград дикий, смородина альпійська. Із квітучих кущів використовують карпатську та звичайну бузину, із однорічних квітів – агератум, лобелію, а із багаторічних – айстри (багаторічні сорти), ірис німецький.

Рідко при вирішенні декору внутрішнього простору обирається один спосіб, зазвичай вигідніше виглядає поєднання вертикального та горизонтального озеленення. Все частіше до оздоблення інтер'єру додаються стильні акценти у вигляді різноманітних рослинних композицій, мініатюрних садів, флюораріумів, палюдаріумів та інших флористичних творів [23, с. 16].

Для теплих приміщень рекомендують такі рослини:

- квітучі: антуриум, більбергія, гемантус, жасмин, лівія, камелія, офіопогон, сенполія;
- декоративно-листяні: агава, бегонія, колеус, папороті, циперус, міранта, кротони.

Проектування за принципом сценарного підходу сьогодні набирає неабиякої популярності. Таке явище пов'язане зі змінами у способі життя людей. Наразі у сфері дизайну пріоритетним стає нове покоління методів, які базуються на людино-орієнтованому підході та активно включають у процес проектування користувача.

Естетична складова наповнення приміщень відіграє провідну роль у формуванні дизайну навчального закладу. Вплив здійснюється через поєднання образів, кольору, освітлення, текстур і фактур.

Використання форм, що стилізовані під цікаві об'єкти, приваблюють дітей, спонукаючи до навчального процесу та активної діяльності в стінах закладу. Предметне наповнення інтер'єрів шкільного середовища допомагає повноцінно розвиватися особистості, викликає бажання думати, пізнавати світ та досягати поставленої мети.

Сучасні школярі виступили проти сірих будівель та звичайних класів так само, як і фахівці архітектурної студії Rosan Bosch. Саме вони розробили та втілили у життя проект навчального закладу Vittra Södermalm, що знаходиться у Стокгольмі. Це одна з найнезвичайніших і найцікавіших шкіл світу. Школа представила яскравий і незвичайний дизайн мовного закладу «Underhub». Головною задачею було спроектувати практичний і стильний інтер'єр школи в діловому центрі міста.

Рис. 2.4. Школа Vittra Södermalm

Місця для сидіння, що нагадують рідину, створила студія дизайну Igarashi. Це місце, де школярі можуть відпочити, а також працювати над домашнім завданням. Поверхня оброблена тканиною, що миється. Використання образів в інтер'єрі інтуїтивно сприймаються дітьми та спонукають їх до комфортного перебування. Такий прийом є цікавим та досить поширеним для створення загальної концепції приміщень.

Окремих класів та кабінету для вчителів тут немає. Щоб поєднати навчання та відпочинок, заняття у школі Vittra Södermalm проводяться на трибунах зі сходами. Під час уроку діти можуть влаштуватись на них так, як їм буде зручно. Такий пристрій нагадує античний амфітеатр.

Рис. 2.5. Школа Vittra Södermalm

Сценарний підхід полягає у розробці планування, що дає можливість уявити різні сторони функціонування створюваного дизайн-об'єкту у реальності. Таким чином розкривається не лише ідея зовнішнього вигляду, а і його зв'язку з оточуючим середовищем та людиною, а також образне вирішення проектної ситуації з урахуванням всіх дійових осіб цієї ситуації, розвитку і збереженні драматургії, підвищеної емоційності навколо.

Висновки до 2-го розділу

Естетична складова наповнення приміщень відіграє провідну роль у формуванні дизайну будь якого закладу. Вплив здійснюється через поєднання образів, кольору, освітлення, текстур і фактур.

Сценарний підхід передбачає використання форми, що незвичайно стилізована, спонукає людей до активної діяльності в стінах приміщення. Предметне наповнення інтер'єрів середовища допомагає повноцінно розвиватися особистості, викликає бажання думати, пізнавати світ та досягати поставленої мети. Колір також впливає на емоційний стан людини. Кольори можуть підвищити працездатність або допомогти розслабитися, зняти стрес та позбутися від тривоги, або ж підняти настрій та зосередитися. Обираючи кольорову гаму для навчального закладу, слід надати перевагу пастельним відтінкам кольорів. Влучне використання кольорової гами в інтер'єрі створює сприятливе середовище для розвитку учнів.

РОЗДІЛ ІІІ. КОНЦЕПТУАЛЬНО-СТИЛЬОВІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ЖИВОПИСУ В ІНТЕР'ЄРАХ ХХ – ХХІ СТОЛІТЬ

3.1. Естетика поп-арту в інтер'єрному живописі

Поп-арт саме той стиль, який не тільки надихає дизайнера використовувати різноманіття кольорів, а й може стати віддзеркаленням індивідуальності замовника. В інтер'єрі поп-арту не існує строгих норм, просторово-планувальних обмежень, що дозволяє втілювати найбільш оригінальні ідеї в декорі. Поп-арт стимулює відкинути диктат різних стилів і створювати щось абсолютно нове [24, с.3].

Стиль славиться нестандартними фотошпалерами, яскравими розписами героїв з коміксу, знаменитостей або при бажанні, портретів замовників, виконаних у відповідній манері на стінах. Також використовують колажі, малюнки - абстракції, чорно-білі фотографії (якщо акцент планується на стінах).

Фарбування стін може також бути вирішене в контрастних кольорах і використовувати шпалери з невиразними принтами. Окрасою таких стін традиційно залишаються постери, картини, фотографії або навіть музичні пластини.

Кольорова непокєднуваність загалом є однією з яскравих характеристик поп-арту. Але для кращого сприйняття яскравим кольорам потрібна нейтральна база, тому в обробці кімнат використовують монохромний білий та чорний, іноді сірий, а бування фарб переносять на меблі та елементи декору.

Поп-арт ознаменував суттєвий переворот у розвитку та сприйнятті сучасної культури. Представники цього напряму використовували у своїй творчості образи предметів масового виробництва на противагу елітарному абстрактному мистецтву.

Своєрідна програма реалізації ідей поп-арту в дизайні інтер'єрів викладена у творі англійського художника Річарда Гамільтона «Що ж робить наші сучасні будинки такими різними, такими привабливими?» (Just what is it that makes today's homes so different, so appealing?). Ця робота вперше була продемонстрована на виставці під назвою «Це – завтра». Вона є однією з найбільш дотепних та влучних композицій мистецтва другої половини ХХ століття.

Рис. 3.1. Interior II, Річард Гамільтон

Це колаж, «змонтований» з вирізок з тогочасних глянцевого журналу. Тут відображений інтер'єр середньостатистичного англійського житла, наповнений комфортними предметами домашнього вжитку з образів реклами. Це популярні в той час магнітофон, телевізор, газета, та інші символи достатку 1960-х, – від порохотяга до банки м'ясної консерви. На стіні, замість картини, – збільшений фрагмент коміксу. З вікна житла видно кінотеатр.

Центральною фігурою колажу є чоловіча постать, вирізана з рекламного журналу для культуристів. Оголена жіноча фігура в капелюсі-абажурі, також, очевидно, є вирізкою з журналу. Образ реального світу тут витіснений сукупністю фіктивних іміджів масової культури. Обравши метод колажу, Річард Гамільтон продемонстрував роль стороннього спостерігача, який свідомо компонує готові образи, не вдаючись до їх інтерпретації.

Так автор, на відміну від американських представників поп-арту (Р. Ліхтенштейна, Е. Уорхола), критикує споживацьку психологію і висловлює свій протест проти культу речей. Втім, цей твір дає змогу прослідкувати основні тренди розвитку англійського масового дизайну 1960-х років. [25, с. 7]

Поп-арт свого роду "shake" (мікс), тому що можна одночасно зустріти використання сучасної техніки, стилю «гламур» і побутової естетики, предмети ручної роботи, плакати, постери, дорогі меблі і багато всього суперечливого. Також принти, зображення, колажі можуть бути не тільки на поверхнях стін, плакатів, але і на елементах меблів, посуді, люстрах.

За підтримки маркетингу та реклами створювалися недовговічні моделі предметів домашнього вжитку, які змінювалися разом з модними течіями. Безперервне зростання ринку товарів забезпечувалося рекламою з телебачення, що в ті роки дуже активно розвивалося.

Англійські дизайнери не лише додавали нові рішення та форми. Вони проводили експерименти зі створення функціонального середовища життєдіяльності. Багато уваги приділялося розробці стандартів та естетичних норм. Першочерговим завданням було вирішення зручностей, що компенсували б невелику площу квартир, забезпечували самообслуговування в домашньому господарстві.

Пріоритетами були легкість, лаконічність, комфорт і функціональність. Ці ж риси, а також яскравий колорит, можемо спостерігати і в інших колажах Гамільтона із зображеннями типових тогочасних інтер'єрів. [26, с. 13]

3.2. Абстрактний живопис та його роль у живописному оздобленні сучасних інтер'єрів

Живопис в абстрактному стилі – нове безпредметною мистецтво, що, на відміну від своїх «колег», не має на меті передати на полотні справжню реальну дійсність. Саме тому, що цей вид творчості ґрунтується на передачі

емоційного внутрішнього стану художника, він і мотивує цінителів прекрасного оволодіти даним напрямком та перш ніж в черговий раз купити картину художника-абстракціоніста, відвідати уроки малювання для створення власного шедевр.

Головна мета абстракціонізму – досягнення гармонії, створення певних строкатих поєднань і геометричних об'єктів, що викликають в людини різноманітні асоціації. І безперечно, кожна людина бачить в абстракції щось своє. Дивлячись на подібний живопис, можна з легкістю зануритися у світ власних фантазій, бажань і емоцій.

Серед характерних рис, що відрізняють даний вид мистецтва від інших, можна позначити:

- можливість прислухатися до своїх почуттів, емоцій і за допомогою експресивного методу нанести на полотно «внутрішній стан»;
- поєднання непоєднуваного;
- можливість використовувати різний матеріал і фактуру, стилі і прийоми в одній роботі;
- здатність різних людей, що дивляться на одне і те ж полотно, бачити картину по-своєму.

Василь Кандинський був першим творцем картини абстракціонізму.[27, с. 7] Саме з цього моменту і почалися суперечки, чи вважати цей стиль частиною образотворчого мистецтва. Розбіжності навколо абстрактного живопису ведуться до цих пір, але ті, хто визнають цей напрямок, відрізняються нестандартним баченням світу.

Рис. 3.2. Василь Кандинський «На білому». 1923, Germany

Абстрактний живопис можна сприймати всіма органами почуттів. Так, це звучить нелогічно щодо плоского об'єкту, але, на наш погляд, це найвірніша аналогія. Абстракція викликає асоціативні образи – як мінімум, зорові. За зоровими образами можуть підтягнутися спогади запахів, звуків, смаків.

Крім того, у живописі професійного художника, який давно пише абстрактні картини, велике значення має фактура. Кількість шарів, спосіб нанесення фарби (пастозний або тонкий), матеріали – все це формує авторський стиль, який помітний глядачеві.

Тому важливо розглядати живопис наживо, адже тоді помітні деталі, які не може передати фотографія. І навіть якщо не торкатися до полотна, можна уявити тактильні відчуття. [28, с.9] Крім того, в різні часи дня, в різних точках приміщення природне світло буде відрізнятися. Відрізнятиметься і враження від роботи.

Безумовно, кожен представник цього напрямку мав свої особливості, як у техніці виконання, так і в поглядах. Тому роботи різних художників, об'єднані в один стиль, можуть бути настільки несхожими одна на одну. Однак існує низка факторів, які дають можливість віднести їх до цього напрямку.

Характерними особливостями абстрактного експресіонізму є:

- абстрактність як спосіб передачі ідеї чи сюжету. Автор не намагається точно передати те, що бачить, а вільно зображує свої переживання та настрої від побаченого.
- використання мінливості фізичних властивостей фарб, підкреслення зображеного переживання. Інтуїтивне застосування різних матеріалів виражало творчу силу несвідомого як психічної імпровізації.
- відмова від структурованої композиції. Замість чітких меж та розподілу всіх деталей на полотні у цьому напрямку використовується недиференційоване поле.

Розмір полотна завжди відрізнявся визначним масштабом, символізуючи простір та необмеженість рамок.

Рух абстрактного експресіонізму не обмежується лише художниками, ідея була підхоплена також фотографами, скульпторами та архітекторами. Як і більшість новаторських напрямів, ця течія не відразу була прийнята в суспільстві. Навіть через десятиліття незвичайний стиль і техніка у багатьох викликає подив, а роботи здаються невмілою мазнею звичайної дитини. Проте абстрактний експресіонізм поступово охоплює все більше сфер діяльності та активно використовується у створенні інтер'єрів.

Зважаючи на те, що класичні правила побудови композиції у створенні інтер'єру замінюються навмисним спотворенням простору, що надає йому якоїсь гострої химерності і навіть гротескності.

Формування інтер'єру з нотками абстрактного експресіонізму – створення яскравої життєрадісної атмосфери. Використовуючи можливості кольору, форми та вільніше мислення, можна реалізувати стильний сучасний інтер'єр, який відрізнятиметься від звичних стандартів і подарує яскравіші емоції від перебування в будинку.

3.3. Сюжетно-тематичні композиції як декоративний акцент ужиткових приміщень

Робота над ескізом дизайну – це завжди подорож в незвідане. Вона змушує дизайнера замислитися про те, чи існують якісь загальні закономірності композиційної побудови і якщо існують, то чим вони обумовлені. Чому в одному випадку картина викликає у глядача певні емоції, а в іншому залишає його байдужим.

Аналіз історичного досвіду світового мистецтва допоміг з'ясувати певні закономірності, що лежать в основі художньої творчості. Вони об'єктивні, тому що не залежать від особливостей тих чи інших шкіл і напрямів, течій і творчих індивідуальностей окремих художників, вони невід'ємні від самої природи мистецтва. Саме вони і є законами композиції. [29, с.11]

Так, наприклад, Є. Шорохов виділяє чотири основних закони композиції, зокрема, закон цілісності, типізації, контрастів та підпорядкування всіх складових ідейному задуму картини, О. Голубева стверджує, що існує лише два головних закони: перший – закон рівноваги, другий – закон єдності та підпорядкованості, які є провідними при створенні художнього образу: узагальнення та типізація, емоційна наповненість, узагальнена значущість образу, новизна та життєвість.

Таке розмаїття трактувань щодо визначень законів композиції викликане змішанням поняття: «закони композиції», «правила композиції» та «принципи композиції». Знайти закони композиції і побудувати наукову теорію, на думку Ф. Ковалева, можна тільки тоді, коли закони композиції не будуть конструювати на основі умовиводів, а будуть виходити з реально існуючих об'єктивних законів формоутворення в природі і мистецтві.

Термін «композиція» в перекладі з латинської тлумачиться як «складання, поєднання чого-небудь». Людина, працюючи над художнім твором, об'єднує частини так, щоб вони утворили єдине ціле.

Наявність цілого – перший закон композиції. Ціле складається з частин. Ці частини знаходяться в певному співвідношенні за величиною один з одним та цілим – це пропорції (другий закон композиції). Як розташовані частини цілого один до одного, залежить від поняття симетрії. Частини цілого повторюються або певним чином чергуються. Це ритм. І, нарешті, частини об'єднуються навколо чогось головного (в картині це головна дійова особа або група).

Тому, поєднуючи різні елементи в гармонійну композицію, необхідно, щоб композиція була єдина. Це має бути відображено в єдності пластичного рішення, образного розкриття теми, колористичного і фактурного рішення. Кожен елемент в картині має логічно взаємодіяти з іншими елементами та виконувати свою роль, без якої неможливо було б гармонійне завершення композиції. Композиція виступає як система внутрішніх зв'язків, які поєднують всі компоненти форми та змісту в єдине ціле.

Цілісності зображення можна досягти шляхом підпорядкування. Але, перш за все, потрібно звернути увагу на організацію композиційного центру, так як в більшості випадків підпорядкування відбувається між центром і іншими елементами. При організації композиційного центру варто враховувати закони візуального сприймання на площині. Без них не знайти головного, це можливо лише завдяки протиставленню.

На картинах Г. Терборха, майстра побутового жанру, навіть повсякденні, звичні сцени життя в картині художника набувають поетичної витонченості та аристократизму. Часто в його роботах світлотінь приховує певні деталі, тим самим узагальнюючи та поглиблюючи простір.

Художнику правдиво вдається передати фактуру та матеріальність предметів, підібрати вдалу композицію та кольорове вирішення, настільки, що картини із звичними сюжетами здаються новелами, повними пригод.

Рис. 3.3. Терборх Г. «Дама, що омиває руки», 1655 р.

Продовжуючи тему єдності цілісного твору, зрозуміло, що пропорції і є тим засобом, в основі якого закладена ідея співвідношення цілого і складових частин. Пропорції – це співвідношення частин цілого між собою і цим цілим.

В добу Ренесансу середньопропорційне зіставлення називали божественною пропорцією. Леонардо да Вінчі, вивчаючи системи пропорції, ввів термін «золотий перетин». Необхідно зазначити, що проблема знаходження пропорцій – одна з найскладніших художніх проблем, які вимагають осмислення.

Вражає своєю композицією, елементами симетрії, повторенням рівних величин, відповідно до золотого перетину, робота української художниці Т. Яблонської «Хліб». [30, с.7] Композиційний центр знаходиться в геометричному центрі полотна, застосовується «золотий» вид симетрії. Ця симетрія та система пропорцій дають художнику інструмент для самоперевірки, для перевірки створеного інтуїтивним шляхом. Ця картина є чудовим прикладом застосування знань з композиції, рисунку та живопису на практиці, споглядаючи її, є чому повчитись сучасній молоді.

Рис. 3.4. Яблонська Т. «Хліб», 1949

При повній симетрії права частина картини, неначе в дзеркалі, відображається в лівій частині. Така композиція часто зустрічається в орнаментах та фресках релігійного спрямування. Окрім статичної симетрії, існує і динамічна симетрія, в якій немає повного дзеркального відображення (правило золотого перетину). Врівноважити симетричну композицію набагато простіше, ніж асиметричну, і досягти цього можна простими засобами, оскільки симетрія вже створює основу для композиційної рівноваги. Врівноважити асиметричну композицію можливо за допомогою таких засобів, як колір і його насиченість, форма і її конфігурація, орієнтація на площині, фактура. Врівноваження можна також досягти завдяки контрасту, нюансу і масштабу.

Ритм є одним із засобів, що найчастіше використовується для побудови гармонійної композиції. У самій природі вже закладений ритм. Природний ритм, як відображення закономірностей реального світу, увійшов у всі види мистецтва і став одним із головних засобів організації художньої форми. Ритм, за визначенням – це рівномірне чергування елементів. З позиції науковця, основою будь-якої композиційної структури є симетрія і ритм. Композиція в мистецтві та композиція в природі знаходяться в тісному взаємозв'язку.

Ритмічний рух не обов'язково має бути горизонтальним, він може розвиватися і по спіралі. Ритм може бути простим або складним. Простий ритм повторює одні і ті самі форми, складний – повторює групи форм. Композиційний ритм складається мінімум з трьох елементів, ритмічний ряд – з чотирьох і більше. Якщо ритм – це обов'язково зміна або, можна сказати, рух, то повторення без зміни – метр. Якщо розвиток ритму в композиції має межі, то метрична композиція може повторюватися нескінченно. Яскравим прикладом метричного ряду служить орнамент. Метричні композиції широко використовуються в декоративно-прикладному мистецтві. Для метричних композицій характерна статика – стан спокою. На відміну від метра ритм надає композиції динамізму і породжує рух з більш складною характеристикою. Він допомагає глядачу зробити акцент на головних моментах та налаштовує на певний лад, підвищуючи виразність зображення.

В основі будь-якої творчості лежить композиція, все починається і закінчується нею, у ній сфокусовані всі складові ремесла. Вона може бути елементарною, а може бути вивірена математичною логікою, підпорядкованою інтуїції художника.

За твердженням І. Репіна, «мистецтво без науки ще не мистецтво». Не знаючи законів зображення, художник буде не раз заведеним в глухий кут, навіть з тією ж натурою, на яку він так розраховує. Олександр Іванов ще в молоді роки, не довіряючи сліпому чуттю художника, намагався знайти пояснення, і відчував полегшення лише тоді, коли на практиці і в теорії знаходив щось, що впорядковувало його спосіб мислення.

Виконання всіх законів і правил композиції ще не гарантує художнику отримання прекрасної картини. Тільки творчий підхід до вирішення композиції, до вибору прийомів і засобів, винахід їх саме для цієї картини гарантують успіх. Художник має право обирати з величезного арсеналу виражальних засобів саме ті, які забезпечать успішне художнє перенесення його думок і почуттів на площину картини. І в цьому йому допоможе розвинене композиційне мислення, яке є основою мистецького світогляду.

3.4. Психологія сприйняття кольорів та форм як важливий виражальний фактор використання живопису в інтер'єрі

Стіни несуть найбільше колірне навантаження в інтер'єрі, а також є фоном для меблів і декоративних предметів. Спокійний фон надає меблям велику виразність і, навпаки, яскраво забарвлені стіни з великим орнаментом створюють строкатість. Якщо меблі масивні, то краще вони будуть виглядати в інтер'єрі з білими стінами. З яскравими стінами будуть органічно поєднуватися прості однотонні меблі. До підбору кольору потрібно ставитися з особливою уважністю, не варто боятися експериментувати з ним. За допомогою кольору можна створювати не тільки естетично гармонійний простір, в який і співробітники, і відвідувачі будуть приходити із задоволенням [31, с.7].

Існує різновид освітлення, який здійснюється за рахунок насиченості кольору, може бути природним та штучним. Використання вітражу на склепінні створює красиві кольорові відблиски, додає цікавого ефекту і урізноманітнює художній образ інтер'єру. Переважно застосовується у фойє та коридорах.

Рис. 3.3. Вітражне скління як елемент природнього кольорового освітлення

Штучне кольорове освітлення створюється за рахунок фільтрів в освітлювальних приладах. Таке світло має більший вплив на людей, ніж використані яскраві деталі в інтер'єрі. Хромотерапія (лікування світлом і кольором) здатна порушити або заспокоїти нервову систему. Наприклад, червоний колір стимулює імунітет, жовтий – тонізує, а зелений втамовує біль. Такий тип освітлення доцільно застосувати у фойє, ігрових кімнатах та виставкових залах.

Рис. 3.4. Використання кольорового світла в інтер'єрах громадських приміщень.

Колірне рішення інтер'єру навчального закладу безпосередньо має вплив на становлення і розвиток особистості учня, зміну настрою, самопочуття та психологічне здоров'я. Кольори можуть підвищити працездатність або допомогти розслабитися, зняти стрес та позбутися тривоги, підняти настрій.

Обираючи кольорову гаму для навчального закладу, слід надати перевагу пастельним відтінкам: блідо-рожевим, світло-блакитним, світло-зеленим, білим, відтінкам молочного та кольору натурального дерева. Практично всі світлі кольори і відтінки розширюють простір, а темні, навпаки – зменшують [32, с.1].

Рис. 3.5. Інтер'єр норвезької школи в пастельних тонах.

Арх.бюро Longva.

Фізіологічно закладено, що з віком людина звикає до більш насичених кольорів, у приміщеннях молодшої школи вони не мають бути насиченими. Яскраві відтінки слід застосовувати, якщо вони є не основними, а акцентними для об'єктів умеблювання та інших елементів оздоблення.

Світлий колір в інтер'єрі візуально збільшує простір. Меблі та деталі на фоні ненасиченого кольору сприймаються м'яко, викликають стан спокою, розслаблення. Темні ж відповідно контрастують, яскраві – чітко виділяються, привертають до себе увагу. Надмірна активність кольорів є небажаною, бо вона швидко стомлює око. Холодні кольори стін оптично збільшують приміщення, згладжують кути. Таке приміщення створює відчуття прохолоди, глибини та тиші, може викликати стан спокою та розслабленості. Теплі відтінки оптично скорочують простір, створюють відчуття тепла та радості.

Фахівці радять не розміщувати важкі кольори (багряний, синій, фіолетовий, чорний, коричневий) у верхній частині стін, а легкі (жовтий, блакитний, білий) – небажані у нижній зоні приміщення.

Білий є повністю нейтральним, базовим кольором. Допомогає дітям відкритися світу, є кольором щирості, чистоти та безтурботності. Червоний колір в деяких відтінках є досить агресивним. Здатний викликати надмірну активність у дітей. Можливе використання приглушених відтінків червоного у ігровій кімнаті.

Жовтий колір є символом тепла, радості, гармонії. Здатний викликати позитивні емоції, розвивати мрійливість. Жовтий колір впливає на концентрацію уваги та дотримання дисципліни, що є важливим для навчання.

Блакитний колір розслаблює та заспокоює. Також допомагає зняти напругу від перебування в школі. Сприяє стабілізації кров'яного тиску дитини і бореться з хронічною втомою. Блакитний розслаблює та заспокоює. Фіолетовий колір, а особливо його пастельні відтінки, допомагають відчувати внутрішню гармонію і спокій. Він також приймає участь у розвитку фантазії та творчого мислення малюків.

Зелений та його світлі відтінки є відмінною базою для шкільного простору. Це колір природньої гармонії, балансу та спокою, позитивно впливає на розвиток і позитивні зміни в характері дітей. Заохочує до навчання та пізнання навколишнього світу. [33, с. 5] Зелений колір може додавати дитині впевненості та сміливості.

Чорний колір не варто використовувати у приміщеннях, де перебувають діти, для їх психологічного сприйняття він є важким, гнітючим і депресивним. Але грамотне, мінімальне внесення цього кольору є допустимим. Влучне використання кольорової гами в інтер'єрі створює сприятливе середовище для розвитку учня.

Висновки до 3-го розділу

Естетична складова наповнення приміщень відіграє провідну роль у формуванні дизайну будь-якого закладу. Вплив здійснюється через поєднання образів, кольору, освітлення, текстур і фактур. Сценарний підхід полягає у розробці планування, що дає можливість уявити різні сторони функціонування створюваного дизайн-об'єкту у реальності. Таким чином розкривається не лише ідея зовнішнього вигляду, а й його зв'язку з оточуючим середовищем та людиною. Використання форми, що незвичайно стилізована, спонукає людей до активної діяльності в стінах приміщення. Предметне наповнення інтер'єрів

середовища допомагає повноцінно розвиватися особистості, викликає бажання думати, пізнавати світ та досягати поставленої мети.

Колір також впливає на емоційний стан людини. Кольори можуть підвищити працездатність або допомогти розслабитися, зняти стрес, позбутися тривоги, або ж підняти настрій та зосередитись. Обираючи кольорову гаму для навчального закладу, слід надати перевагу пастельним відтінкам кольорів. Влучне використання кольорової гами в інтер'єрі створює сприятливе середовище для розвитку учня. Це потужний механізм підвищення функціонально-естетичних характеристик приміщення. Відповідні поєднання кольорів створюють стан психологічної гармонії, радості, смутку, спокою, що складаються з контрасту і однотонності кольорів та ліній.

РОЗДІЛ IV. ОЗДОБЛЕННЯ УЖИТКОВОГО ІНТЕР'ЄРУ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНОГО ЖИВОПISУ

4.1. Технічне завдання на проектування

Вибір теми декоративного живопису в інтер'єрі обумовлений великою популярністю даного виду декору в сучасному інтер'єрі. Живопис відіграє важливу роль в організації внутрішнього простору приміщення і виконує функції не тільки прикраси, але і змінює зорове сприйняття, збагачує інтер'єрний простір і формує неповторний стиль.

Об'єктом дипломної роботи є декоративний живопис, виконаний в форматі триптих і написаний акриловими фарбами на полотні. Акрил володіє яскравістю, здатною привернути увагу до твору.

За основу взята смілива сюжетна композиція, відповідна модним тенденціям, що відрізняється оригінальністю. Підібрана техніка та матеріали повинні впливати на емоційний стан глядача, піднімати настрій і активізувати розумову та психологічну діяльність людини.

Дана робота може бути у декількох варіантах, в залежності від побажань замовника може бути реалізованою у будь-якому вигляді:

- самостійний елемент декору в інтер'єрі;
- значний монументальний твір, виконаний на полотні, прикріпленому до стіни.

Підійде для оформлення кінотеатрів, офісних приміщень, навчальних приміщень, житлових просторів тощо.

4.2. Концепція розробки дизайнерського проекту

Для випадків, коли живописний твір необхідно підібрати відразу для декількох просторів (житлових чи офісних), доцільною є розробка арт-

концепції, щоб картини різних авторів, різних стилів і жанрів виглядали органічно і доповнювали один одного.

Щоб концепція вимагала менше роз'яснень (у тому числі для користувача) і робила продукт ще більш цінним та виділялася на тлі конкурентів, було сформульовані ті якості, яким вона повинна відповідати. Опорою у цьому служать місія та пріоритети того візуального образу, який потрібно було створити.

4.3. Матеріали та технології

Величезний вплив на якість виконання роботи мають правильно підібрані матеріали та інструменти. Існує безліч основ для живопису. Насамперед, вибір основи залежить від фарб, якими виконується робота, а, по-друге, від поставлених цілей. Для акрилових та олійних фарб підходить полотно на підрамнику, полотно на картоні або оргаліт. Папір використовується для акварелі або гуаші.

Основою для декоративного панно обрано полотно на картоні. Воно дуже зручний у використанні. Полотно на картоні підходить не тільки для ескізів, але й для серйозних робіт, у яких важлива легкість та мобільність готового твору. Недолік цього матеріалу в тому що, через мінливу вологість, він може деформуватися, але цього можна уникнути, оформивши закінчену роботу в раму під скло або акрилат (щільність декоракрилу становить 1,2 г/см³, він в 2,5 рази легше звичайного скла, удароміцність у 5 разів вища, ніж у звичайного скла). [34, с. 6]

Фарби – це загальна назва кольорових фарбуючих речовин, призначених для використання у тій чи іншій сфері побуту. За хімічним складом пігменти, з яких виготовляються фарби, поділяються на мінеральні та органічні. І ті, й інші фарби можуть бути штучними (синтетичними) та натуральними (природними).

Пігменти – складова частина емалей та фарб, від їх типу залежить колір покриття, здатність перекривати інші кольори, а також стійкість до впливу зовнішніх факторів (атмосферні фактори, хімічні реагенти та різні температури).

Розчинники знижують в'язкість фарб, що робить їх зручнішими для нанесення на поверхні. Розчинники залежать від сполучних речовин у фарбі. Як розчинники зазвичай використовують воду, масла, спирти, ефіри і т.д. Наповнювачі – нерозчинні мінеральні речовини, які додають до фарб для економії пігментів і для надання їм особливих властивостей, наприклад, підвищеної щільності, уповільнення висихання і т.д.

Види фарб:

- акрилові фарби
- акварель
- воскові фарби
- керамічні фарби
- фарби для тканин
- олійні фарби
- силікатні фарби
- емалеві фарби

Робота виконувалася акриловими фарбами. Доступність та зручність роботи акриловими фарбами дозволили їм завоювати велику популярність серед художників. До складу акрилових фарб входять три основні компоненти: концентровані пігменти, в'язкі акрилові смоли та вода. Акрилові фарби дають яскраві, чисті кольори, вони легко змішуються, розчиняються водою і швидко сохнуть (після висихання утворюють незмивну еластичну плівку, через що твір не потріскається і буде водостійким), не вигоряють на сонці і не тьмяніють. Після завершення роботи твір живопису можна покрити акриловим лаком.

Пензлик – це інструмент, що допомагає створити твір декоративного живопису. Щітки є найпоширенішими інструментами для живописних робіт. Їх можна використати майже з будь-якими видами фарб. Проте пензлі слід вибирати в залежності від того, які роботи і яким матеріалом передбачається виконувати.

Щітки для художніх робіт поділяються за типом матеріалу, з якого складається пучок. Традиційно пензлі виготовлялися з натуральних волосків хутрових звірів або твердої щетини парнокопитних. Також існують сучасні типи пензлів із синтетики – поліестрових моноволокон.

Акрилові фарби надзвичайно універсальні для малювання, тому для акрилового живопису підходять пензлі, призначені для олійних або акварельних фарб. При створенні декоративного панно були використані м'які пензлі «штучний стовпчик» та синтетичні пензлі середньої жорсткості.

Форма пензля та техніка живопису пов'язані безпосередньо:

Кругла – універсальна форма пензля, що використовується для нанесення фарби як лінією з однакової товщини, так і варіюючої по товщині. Ідеально підходить для створення фактури та роботи над деталями. Тонкі колонкові пензлі використовують для нанесення та закріплення контурів малюнка.

Плоскі пензлі – це пензлі з пучком, укладеним у плоску обійму. Короткі пензлі цього виду називаються контурними. [35, с.9] Плоскі пензлі з довгим пучком створюють довгий насичений мазок, вони утримують великий об'єм фарби.

Пензлі спеціального призначення. Пензлі східного типу мають круглу форму і виготовляються зі змішаного волосся (оленя, козячий, кролячий або вовчий). Віяловий пензель призначено для розтушовування, пом'якшення контурів фарби та видалення фактури мазка.

Розмір пензля залежить від розміру поверхні майбутнього твору: чим вона більша, тим об'ємнішу потрібно використовувати кисть. Однак необхідно мати пензлі маленького розміру для опрацювання дрібних деталей, складних вигинів і контурів малюнка.

4.4. Аналіз умов праці. Небезпечні та шкідливі чинники

Художник повинен знати постанови, розпорядження, накази, інші керівні та нормативні документи вищих органів щодо діяльності підприємства; технічну естетику; основи технології виробництва продукції (надання послуг); передовий вітчизняний та зарубіжний досвід впровадження виробничої естетики; основи економіки, організації праці та управління; законодавство про працю; правила внутрішнього трудового порядку; правила та норми охорони праці.

Художник має право:

1. Знайомитися з проектами рішень керівництва підприємства, що стосуються його діяльності.

2. Вносити на розгляд керівництва підприємства пропозиції щодо вдосконалення роботи, пов'язаної з обов'язками, передбаченими цією інструкцією.

3. Отримувати від керівників структурних підрозділів, спеціалістів інформацію та документи, необхідні для виконання своїх посадових обов'язків.

4. Залучати фахівців усіх структурних підрозділів підприємства для вирішення покладених на нього обов'язків (якщо це передбачено положеннями про структурні підрозділи, якщо ні – з дозволу керівника підприємства).

5. Вимагати від керівництва підприємства сприяння у виконанні своїх посадових обов'язків та прав.

Загальні вимоги безпеки

1. До роботи художника допускаються особи не молодші 16 років, які пройшли відповідну підготовку, інструктаж з охорони праці, медичний огляд, та не мають протипоказань за станом здоров'я.

2. Художнику необхідно дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлених режимів праці та відпочинку на підприємстві.

3. При роботі художника можлива дія наступних небезпечних та шкідливих факторів: порушення гостроти зору при недостатній освітленості приміщення; порушення постави, викривлення хребта, розвиток короткозорості при неправильному підборі меблів.

4. Художник зобов'язаний дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння та напрями евакуації дітей при виникненні НС. У разі нещасного випадку негайно повідомити про це керівництво підприємства.

5. Художник повинен дотримуватись правил особистої гігієни, утримувати в чистоті робоче місце.

Вимоги безпеки перед початком роботи:

Включити повністю освітлення в кабінеті, переконатися у справній роботі світильників. Найменша освітленість у кабінеті має бути не менше 300 лк (20 Вт/кв. м) при люмінесцентних лампах та не менше 150 лк (48 Вт/кв. м) при лампах розжарювання.

Переконатися у справності електроустаткування кабінету: світильники повинні бути надійно підвішені до стелі та мати світлорозсіювальну арматуру; комутаційні коробки мають бути закриті кришками; корпуси та кришки вимикачів та розеток не повинні мати тріщин та сколів, а також оголених контактів.

Переконатися в правильному розміщенні меблів у кабінеті. Перевірити санітарний стан кабінету, переконатися в цілісності шибок у вікнах та провести наскрізне провітрювання кабінету. Тривалість наскрізного провітрювання навчальних приміщень залежить від зовнішньої температури.

Переконатися у тому, що температура повітря в кабінеті знаходиться в допустимих межах: температура повітря в холодний період року – 22-24 градуса С., у теплий період – 23-25 градуса С., відносна вологість повітря – 40-60%. Оптимальна температура в межах 18 – 20 градуса С.

Не розпочинати роботу при поганому стані здоров'я.

Висновки до 4-го розділу

Головною метою розробки дизайн-проекту є створення концептуально-стильової специфіки оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису.

Розроблений дизайн інтер'єрів засобами декоративного живопису. Головною концепцією є створення цілісного образу декоративного інтер'єру для різнобічного навчання та відпочинку, оформлення гнучкого простору, поєднання відкритих та закритих зон, модульність інтер'єру, а також забезпечення середовища для розкриття власного потенціалу та розвитку.

За основу взята смілива сюжетна композиція, відповідна модним течіям, що відрізняється оригінальністю. Підібрана техніка та матеріали повинні впливати на емоційний стан глядача, піднімати настрій і активізувати всі системи людини до дії.

Концепція інтер'єрів полягає в об'єднанні сучасних стильових напрямків з новим технологічним оснащенням для забезпечення високого рівня комфорту. За функціональним призначенням приміщення були об'єднані в групи для ефективної планувальної організації, що дозволяє створити між ними чіткі технологічні взаємозв'язки, які відповідають санітарно-гігієнічним і протипожежним вимогам та роблять перебування на ділянці комфортним.

При виборі матеріалів для оздоблення інтер'єрів головними критеріями були зносостійкість, екологічність та практичність. Концепція ансамблю власних розробок показана в спільній формі та екологічності виробів.

РОЗДІЛ V. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Екологічний підхід до навколишнього середовища актуальне для сучасного дизайну. Воно виявляється у перегляді ставлення до окремих матеріалів і технологій, у продовженні терміну служби виробів тощо, але глобально – у якісно новому уявленні про роль людини у світі. Концепції та проекти, орієнтовані на глобальне завдання формування та розвитку особливої екологічної культури, на виховання суспільства в дусі природовідповідності, затвердження органічного способу життя представляють у сучасному дизайні цілком самостійну лінію. [36, с.10]

У сферу екологічного дизайну залучаються сьогодні найрізноманітніші явища художньо-конструкторської практики. Під екологічними розуміються будь-які концепції дизайну, спрямовані, у тому чи іншому плані, на гармонізацію відносин людини з навколишнім світом. Саме в ціннісних установках найяскравіше виявляються відмінності багатьох концепцій екологічної спрямованості. У завдання екологічного дизайну включаються, з одного боку, вдосконалення існуючої екологічної ситуації шляхом створення продуктів, відповідних вимогам екології природи, людини і культури, з іншого – цілеспрямований розвиток самого суспільства, можливе стимулювання в ньому органічності та емоційності. Представники екологічного спрямування в дизайні сподіваються, що таким чином зможуть змінити ставлення, яке склалося в суспільстві, до матеріальних цінностей, сприяти утвердженню пріоритету духовних, творчих та інтелектуальних цінностей.

З часом роль дизайну у формуванні предметного світу змінилася. Разом з архітектурою та декоративно-ужитковим мистецтвом він відповідає за все предметно-просторове середовище, а отже, має безпосереднє відношення до стилеутворюючих процесів, до обліку національних традицій, спадкоємності,

до задоволення індивідуальних потреб, до різних аспектів художнього формоутворення. І все це у взаємозв'язку з індустріальним виробництвом та в умовах зростаючого впливу науково-технічного прогресу.

Природа сповнена найнесподіваніших поєднань кольору, матерії, форм і видів, багато з яких поєднують у собі протилежні властивості: матове і блискуче, темне і світле, м'яке і тверде. [37, с.2] Можна побачити приклади краси, створеної природою, чи то тіні на пшеничному полі, коли сонце ховається за хмарами, чи то камінь, дерево і маса інших доступних матеріалів. Це дуже важливі аспекти, настільки, що вони впливають на динаміку приміщень, або вибір оббивки меблів і колірних схем. Втім, не обмежуючись лише атмосферою, екологічні матеріали також можуть стати фокусним центром декоративної прикраси [38, с.5].

При закладці основ проекту необхідно забезпечити екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів, додержання нормативів шкідливих впливів на навколишнє природне середовище, при цьому повинні передбачатися збирання, знешкодження та утилізація шкідливих речовин і відходів.

При розробці основ проекту були враховані екологічні вимоги та внесені певні зміни для покращення екобезпеки об'єкту. Для дизайну тенденція орієнтації на вирішення екологічних проблем проектної культури глибоко органічна за цінностями та цілями. Проте сучасний дизайн навряд чи готовий з повною компетентністю та відповідальністю до виконання ролі замовника на нові, екологічні технології.

Екологічний напрямок у сучасному дизайні актуалізував питання про місце та значення природного фактора у формуванні предметно-просторового середовища людини. Очевидно, що під впливом природно-кліматичних умов формується певний спосіб життя, що найбільше відповідає цим умовам. Цим пояснюється пильний інтерес представників екологічного напрямку в дизайні до регіонального та історичного досвіду.

Вочевидь, що екологію не можна обмежувати лише завданнями збереження біологічного середовища. Культурне середовище не менш важливе, воно необхідне для духовного, морального життя людини, для його самодисципліни та соціальної самоідентифікації.

У роботі зусилля були зосереджені на наступних принципах:

- створювати роботи, у яких використовуються натуральні матеріали чи взаємодіяти з такими матеріалами, що підлягають вторинній переробці;
- виправляти та відновлювати пошкоджене довкілля;
- використовувати повторно можливі розхідники для виконання наступних робіт;
- розрахувати точну кількість необхідного матеріалу, і не витратити надлишки;
- переглянути екологічні відносини, творчо пропонуючи нові можливості для співіснування, сталого розвитку та зцілення.

Мистецтво є тією сферою людської діяльності, яка парадоксальним чином поєднує в собі практичну вартість із силою, здатною впливати на перебіг історії.

Можна сприйняти дане поняття: не імітувати природу через плоске відображення, а стати частиною живої природи, якщо базуватися на трьох основних тезах:

1. Утилізувати і перетворювати свої роботи, щоб вони стали фундаментом, ґрунтом для створення нових, більш досконалих об'єктів.
2. Відмовитися від фарб фабричного виробництва, тим самим відкривши можливості для широкого спектру експериментів. При створенні фарб та основ для нових проектів використовувати лише фарбувальні рослини та матеріали з мінімальним вуглецевим слідом. При чому на цьому етапі не важливо, які теми піднімає художник, пропонується змінити сам підхід до створення художніх творів. Етика усвідомлених витрат.

3. Задіяти рослини, як компаньйонів. Врощувати в інтер'єри матеріали рослинного походження, такі як каміння, мох, квіти, газони і т.д. Чи не інтер'єр, а мальовничий живий об'єкт. [39, с. 7]

Безумовно, подібний підхід вимагає великої кількості часу та знань, у тому числі й у біології, а також праці та самовідданості. Зате він відкриває великий потенціал у розвитку нового етапу в дизайні інтер'єру і дозволяє досягти принципово іншого погляду на живописний матеріал.

РОЗДІЛ VI. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА

Відповідно до Конституції України основним правом людини є його право на життя та здоров'я. Реалізація цього права є першорядним завданням держави, один із напрямків, яким держава здійснює контроль та забезпечення цих прав є охорона праці.

Також зміст права громадян на працю в умовах, що відповідають вимогам безпеки та гігієни, розкрито в Основах законодавства України про охорону праці, а також в Основах законодавства України щодо охорони здоров'я громадян. Це право покладає на роботодавців обов'язок забезпечити такі умови праці та відповідальність за її виконання.

Дотримання правил охорони праці гарантує безпечну працю працівників підприємства. Охорона праці працівників лежить на керівництві підприємства, відповідає за неї інженер з техніки безпеки та охорони праці.

Трудовий кодекс України – це зведення законів, що регулюють трудові відносини між роботодавцем та працівником. Трудовий кодекс є обов'язковим для дотримання на всій території України. Норми Трудового кодексу України поширюються так само, як на службовців державних і муніципальних установ, так і на співробітників комерційних структур. [40, с. 8]

Умови праці – це сукупність факторів виробничого середовища та трудового процесу, що впливають на працездатність та здоров'я працівника.

Шкідливий виробничий фактор – виробничий фактор, вплив якого на працівника може призвести до його захворювання.

Небезпечний виробничий чинник – виробничий чинник, вплив якого працівника може призвести до його травми.

Робоче місце – місце, де працівник повинен бути, або куди йому необхідно прибути у зв'язку з його роботою і яке прямо чи опосередковано знаходиться під контролем роботодавця.

Засоби індивідуального та колективного захисту працівників – технічні засоби, що використовуються для запобігання чи зменшення впливу на працівників шкідливих та (або) небезпечних виробничих факторів, а також для захисту від забруднення.

Атестація робочих місць за умовами праці – оцінка умов праці на робочих місцях з метою виявлення шкідливих та (або) небезпечних виробничих факторів та здійснення заходів щодо приведення умов праці у відповідність до державних нормативних вимог охорони праці. [41, с. 5]

Стандарти безпеки праці – правила, процедури, критерії та нормативи, спрямовані на збереження життя та здоров'я працівників у процесі трудової діяльності, та що регламентують здійснення соціально-економічних, організаційних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних, реабілітаційних заходів у галузі охорони праці.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Декоративний живопис з найдавніших часів відігравав важливу естетичну роль у загальному характері звучання ужиткових просторів. Як у житлових, так і в громадських приміщеннях різного призначення живописні засоби підкреслювали функціональність інтер'єрів, доповнювали їх та збагачували. Історія декоративного живопису упродовж століть породила різноманітні мистецькі стилі та напрямки, кожен з яких відрізняється особливим поєднанням елементів, акцентує увагу глядача на тих чи інших характеристиках навколишнього середовища.

У роботі за допомогою застосування комплексного наукового підходу було здійснено аналіз особливостей оздоблення різних за функціональним призначенням громадських інтер'єрів засобами декоративного живопису. Зокрема, ми з'ясували, як здійснювалася еволюція мистецьких стилів живопису від найдавніших часів до ХІХ століття, а також приділили особливу увагу тим напрямкам та концепціям, що стали популярними в декоруванні інтер'єрів ХХ століття. Це, зокрема, поп-арт, концептуальний живопис, абстрактний живопис та напрям абстрактного експресіонізму.

Було зроблено висновок, що використання декоративного живопису в інтер'єрі має позитивний вплив на особистість, сприяє її комфорту та психоемоційній гармонії. Це характерно як для житлового простору, так і для готельних, офісних та навчальних приміщень.

Особливий вплив на характер звучання живопису в інтер'єрі має кольорове рішення. Тому до підбору кольорової гами при проектуванні інтер'єрного живопису треба ставитися з всією відповідальністю, враховуючи результати відповідних досліджень у цій галузі. Колірне сприйняття людини – це загадковий фізіологічний феномен. Ми здатні сприймати колір лише очима, а він впливає на наш настрій, самопочуття та здоров'я.

В результаті проведеної роботи було виявлено, що в сучасному дизайні інтер'єрів найбільш популярним декоративним акцентом ужиткових

приміщень постають сюжетно-тематичні або абстрактні концептуальні композиції. Їх характер має бути чітко узгоджений з функціональністю простору, якщо мова йде про громадське приміщення, або адаптований до смаків та побажань мешканців, їхніх стилістичних уподобань, якщо облаштовується дизайн житлового середовища.

Усі ці фактори було враховано при розробці авторського проекту, ідея якого полягає у створенні актуального сучасного декоративного живопису, що формує унікальний характер громадських приміщень. Важливу роль приділено не лише естетичному звучанню твору, а й відповідному вибору матеріалів та технік, що залучалися при його створенні. Нашою метою було створити якісний дизайн-проект, що може бути з легкістю пристосований до побажань замовників, є екологічним, довговічним та актуальним сучасним модним тенденціям у дизайні інтер'єрів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агранович-Пономарева Е. Интерьер и предметный дизайн жилых зданий / Агранович-Пономарева Е. С., Аладова Н.И. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. – 352 с.
2. Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі / за заг. ред. д-ра іст. наук В. В. Карпова. – Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2021. – 604 с.
3. Алексеева У. Що таке мистецтво? [Про те, як зображують світ художник, графік та скульптор] / У. У. Алексеева. – М. : Радянський художник, 1991. – 240 с.
4. Бондар Л. Дизайн інтер'єру в Україні : інтер'єрні рішення в житлових приміщеннях / Л. Бондар – К. : Ниола-Пресс, 2021. – 400 с.
5. Боттон А де. Архітектура щастя : як облаштувати свій простір / Ален де Боттон. – К. : ArtHuss, 2021. – 296 с.
6. Баркер Л. Оформление стен: 100 новых дизайнерских решений / Линда Баркер. – К. : Ниола-Пресс, 2006. — 144 с.
7. Буров А. Про архітектуру / Буров А. К. – К. : Державне видавництво літератури з будівництва, архітектури, 1960. – 146 с.
8. Блумквіст Г. Книга натхнення кольором / Ганс Блумквіст – К. : ArtHuss, 2016. – 208 с.
9. Васильева П. Цветовая гармония интерьера: планировка и оформление / Васильева П. В. – К. : Ниола-Пресс, 2006. — 126 с.
10. Волкова Т. Проектирование и дизайн жилых помещений: учебное пособие / за заг. ред. д-ра тех. наук, проф. Ю. П. Скачкова. – Пенза : ПГУАС, 2014. – 136 с.
11. Волков Н. Композиція в живописі / Волков Н. Н. – Харків : Мистецтво, 1977. – 246 с.

12. Гнатюк Л. Теорія естетичного формоутворення промислових виробів / Л. Р. Гнатюк, К. М. Осадча // Теорія та практика дизайну : збірник наукових праць. – Вип. 2. – К. : НАУ, 2012. – С. 98–102.
13. Гнатюк Л. Особливості формотворення середовища навчальних закладів / Л. Р. Гнатюк, Ю. Е. Кучеренко // Теорія та практика дизайну : збірник наукових праць. – Вип. 3. – К. : НАУ, 2013. – С. 23-31.
14. Гнатюк Л. Зasadничі риси формотворення естетичного середовища української архітектури Х-XXI ст. / Л. Р. Гнатюк, Г. О. Шишлакова // Сучасні проблеми архітектури та містобудування : науково-технічний збірник. – Вип. 28. – К. : КНУБА, 2011. – С. 45-51.
15. Гнатюк Л. Дизайн інтер'єрів офісних приміщень з використанням сучасних екологічних тенденцій / Л. Р. Гнатюк, Т. С. Синиця // Теорія та практика дизайну : збірник наукових праць. – 2016. – Вип. 9. – С. 47-56.
16. Гнедич П. История искусств. Живопись. Скульптура. Архитектура / Гнедич П. П. – М. : Эксмо. 2002. – 848 с.
17. Джулиус П. Основы Эргономики. Человек, пространство, интерьер : справочник по проектным нормам / Джулиус П., Мартин З. – М. : АСТ, 2006. – 320 с.
18. Ежов В. Архитектура общественных зданий и комплексов / В. И. Ежов, С. В. Ежов, Д. В. Ежов; под общ. ред. д-ра архит., проф. В. И. Ежова. – К. : ВИСТКА, 2006. – 380 с. – (Украинская академия архитектуры; Архитектурное бюро «ЕЖОВ»).
19. Карпов В. В. Антропология мистецтва та архітектури // Філософія архітектурної творчості : навчальний посібник / С. Г. Буравченко, В. В. Карпов, Л. Н. Бармашина, О. Г. Пивоваров, Н. В. Бжезовська ; за заг. ред. канд. архіт., проф. С. Г. Буравченка. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – С. 39 – 66.
20. Карпов В. Антропологічне осмислення архітектурної форми сучасності // Архітектура та екологія : матеріали XI Міжнародної науково-

практичної конференції (м. Київ, 16 – 18 листопада 2020 року). – К. : НАУ, 2020. – С. 5-8.

21. Кузнецов С. Архитектурное проектирование школ / С. Я. Кузнецов. – М. : МАРХИ, 2003. – 20 с.

22. Карпов В.В. Українська державність в символічному означенні / Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія: наук. журнал. – К.: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва, 2017. – № 2. – С.4 – 12.

23. Карпов В.В. Номоінвіа: нейромистецтво як маркер еволюції суспільства / Свідомість, мозок, мова: актуальні проблеми та міждисциплінарні досягнення: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції – Львів, 2018. – с. 116 - 120.

24. Карпов В.В. Парадокси атестації художників-реставраторів / Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності: Матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. (24 – 25 вересня 2020 р., Київ). Київ: Видавництво “Фенікс”, 2020. С. 335 - 351.

25. Лаврентьев А. История дизайна / Лаврентьев А. Н. – Суми : Гардарики, 2007. – 303 с.

26. Лакшми Бхаскаран. Дизайн и время : стили и направления в современном искусстве и архитектуре / Л. Бхаскаран. – М. : Арт-Родник, 2006. – 256 с.

27. Лин Майк В. Современный дизайн : пошаговое руководство / Лин Майк В. – М. : АСТ, 2010. – 202 с.

28. Люсія Бондар. Дизайн інтер'єру в Україні. Інтер'єрні рішення в житлових приміщеннях / Л. Бондар – Київ : Ниола-Пресс, 2021. – 400 с.

29. Макарова В. Дизайн помещений : стили интерьера на примерах / Макарова В. – Санкт-Петербург : БХВ-Петербург, 2011. – 160 с.

30. Михайлов С. История дизайна : том 2 / Михайлов С. М. – Санкт-Петербург : Союз дизайнеров России, 2003. – 393 с.

31. Обуховська Е. Проблеми сучасного стану дизайну інтер'єрів спеціалізованих середніх навчальних закладів / Е. В. Обуховська // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2010. – С. 108-114.
32. Олійник О. Концепція національної політики щодо культурної спадщини в Україні (проект) / О. П. Олійник ; під ред. О. П. Олійник. – К. : Архитектура и престиж, 2014. – 134 с.
33. Пятков С. Интерьер спальни / Пятков С. В., Пятков А. С. – Хабаровск : Тихоокеан. гос. ун-та, 2016. – 112 с.
34. Слепцов О. Архітектура сучасної школи. Гімназія новітніх біотехнологій : монографія. – К. : А+С, 2011. – 120 с.
35. Софронов Е. Принципы проектирования современных учебных заведений среднего профессионального образования / Е. В. Софронов. – М. : Радянський художник, 2005. – 172 с.
36. Соррэл К. Пространство и свет в современном интерьере / К. Соррэл ; пер. с англ. Кайсарова Л. И. – Харків : Кладезь-Букс, 2007. – 140 с.
37. Сьомка С. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання / С. Сьомка – К. : Ліра-К, 2018. – 400 с.
38. Сьомка С. Ергономіка та ергодизайн / С. Сьомка – К. : Ліра-К, 2019. – 616 с.
39. Рамстедт Ф. Мистецтво затишку : практичний посібник зі стилю та дизайну інтер'єру / Ф. Рамстедт. – К. : ArtHuss, 2021. – 240 с.
40. Філософія архітектурної творчості : навчальний посібник / С. Г. Буравченко, В. В. Карпов, Л. Н. Бармашина, О. Г. Пивоваров, Н. В. Бжезовська ; за заг. ред. канд. архіт., проф. С. Г. Буравченка. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 228 с.
41. Хеллен Ч. Золотые правила дизайна / Числетт Хеллен. – М. : Арт-родник, 2005. – 178 с.
42. Фріда Рамстедт. Мистецтво затишку. Практичний посібник зі стилю та дизайну інтер'єру / Ф. Рамстедт — Київ : ArtHuss, 2021. – 240с.

43. Числетт Хеллен. Золотые правила дизайна / Ч. Хеллен — Москва: Арт-родник, 2005. — 178 с.

44. Яблонський А. Нарисна геометрія (перспектива) / Яблонський А. Р. – К. : Освіта, 1966. – 176 с.

Додаток А

Внесок різних стилей у мистецтво		
		
		

Додаток Б

Жанр	Характеристика	Приклад
Портрет	живописне або скульптурне зображення людини, а також відповідний жанр образотворчого мистецтва.	
Пейзаж	жанр, в якому основним предметом є природа. Існував з давніх давен, але втратив своє значення в Середньовіччі і знову знайшов популярність в епоху Ренесансу, ставши одним з найважливіших жанрів живопису.	
Марина	жанр, що зображує морський пейзаж або подія, що відбувається на морі.	

Релігійний живопис	живопис на релігійну тематику. До цього ж напрямку належить і міфологічний живопис.	
Вітраж	твір монументального мистецтва, що виконується з кольорового і розписаного скла або інших світлопропускаючих матеріалів, служить для заповнення віконних прорізів в архітектурній споруді.	
Декоративний розпис	вид монументального живопису, що широко застосовується в художньому оформленні інтер'єрів, створюючи монументальні композиції, тісно пов'язані з архітектурою.	